

DARBININKAS

Vol. LXVI, Nr. 24
Birželio - June 12, 1981

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

30 centų

LIETUVOS KATALIKAI MELDŽIASI UŽ ŠVENTĄJĄ TĖVĄ

Tarp daugelio informacijų, kurias Italijos laikraščiai pateikia apie pasikėsinimo prieš popiežių atgarsius visame pasaulyje, yra minimas ir Lietuvos tikinčiųjų dalyvavimas visos geros valios žmonijos maldoj už Šventojo Tėvo sveikatą. Ilgesnį straipsnį apie tai gegužės 15 paskelbė įtakingiausias Italijos dienraštis Il Corriere della Sera.

Dienraščio korespondentas iš Maskvos Vittorio Zucconi, komentuoamas Sovietų Sąjungos aukščiausiosios tarybos prezidiumo pirmininko Brežnevo ir rusų stačiatikių patriarcho Pimeno linkėjimų telegramas Šventajam Tėvui, rašo, kad už popiežiaus sveikatą šiomis dienomis, nors ir tyliai, bet labai nuodėdžiai yra meldžiamasi Lietuvoje, kurią žurnalistas vadina katalikybės tvirtove dabartinės Sovietų Sąjungos ribose. Po pirmo trumpo pranešimo per radiją ir televiziją apie įvykusį pasikėsinimą prieš popiežių, rašo žurnalistas, Lietuvos žinios apie popiežiaus sveikatos būklę visai nutrūko. Siekiami daugiau ką patirti apie Šventojo Tėvo padėtį, lietuviai su dar didesniu uolumu pradėjo klausyti Vakarų radijo transliacijų, kurios yra gerai girdimos. Be to, ir atskiri katalikų sąjūdžiai, kurie, nors oficialiai uždrausti, yra gyvi ir veiklūs visame krašte, stengiasi savo galimybių ribose informuoti tikinčiuosius apie popiežiaus sveikatos būklę vystymąsi ir visame pasaulyje giliai išgyvenamą tragediją.

Jau trečiadienio vakarą, ką tik pasklidus žinia apie įvykusį pasikėsinimą prieš popiežių, daugely dar atidarytų Lietuvos bažnyčių, kurių yra apie penkis šimtus (korespondentas čia pastebį, kad apie du šimtus Lietuvos bažnyčių dabar neturi savo klebonų), tikintieji lietuviai spontaniškai rinkosi melstis už popiežių.

Italų dienraščio Il Corriere della Sera korespondentas šia proga apžvelgė bendrą Katalikų Bažnyčios dabartinę padėtį Lietuvoje. Žurnalistas visų pirma atkreipia dėmesį į nepakankamą kunigų skaičių: apie 450 pilnai darbingų kunigų neįstengia aptarnauti visų tikinčiųjų, kurie sudaro trijų su puse milijono Lietuvos gyventojų daugumą. Kasmet Lietuvoje miršta apie 20 kunigų, o vienintelė Lietuvos kunigų seminarijoje valdžia teledžia išventinti kasmet tik apie 12 naujų kunigų.

Išskeldamas lietuvių tautos katalikiškumą, italis žurnalistas rašo, kad, net pagal oficialias žinias, 50 procentų visų kūdikių Lietuvoje yra krikštijami bažnyčioje, kas trečia santuoka yra laikinama bažnyčioje ir apie 80 procentų visų laidotuvių vyksta su religinėmis apeigomis. Tai oficialūs duomenys, kurie, pastebį italis žurnalistas, anaipol nėra pilni.

Lietuvos katalikai, panašiai, kaip ir lenkai, visada laikę Šventąjį Tėvą savo dvasiniu vadovu, keliarodžiu, net ir tada, kai popiežius buvo italis, pažymi italis žurnalistas. Juo artimesnis lietuvių tautai žmogus yra lenkas popiežius, kurio išrinkimas sužadino lietuvių tarpe didelės viltis.

Žurnalistas šia proga primena, kad, Jonui Pauliui II besilankant Lenkijoje, tūkstančiai lietuvių nuvyko į pasienio su Lenkija sritis sekti lenkų televizijos laidų apie popiežiaus vizitą. Galbut popiežiaus iniciatyva į Lietuvą nuvykęs vengras kardinolas Lekai buvo tūkstančių Lietuvos tikinčiųjų nepaprastai šilta sutiktas.

Dienraščio Il Corriere della Sera korespondentas, baigdamas straipsnį, primena, kad Vilniaus arkivyskupijos apaštalinis administratorius vyskupas Steponavičius, kuris yra laikomas vyriausiu Lietuvos Katalikų Bažnyčios gytoju, jau ilgus metus yra ištremtas į mažą miestelį — Žagarę, dėl to, kad drąsiai gynė Bažnyčios teisę religijai auklėti jaunimą. Valdžia vis dar neleidžia jam grįžti į savo vyskupiją. Taip pat ir dėl to Lietuvos katalikai yra sudėję savo viltis į popiežių Joną Paulių II — kad padėtų jiems atgauti savo vyskupą. (K.L.)

Estų patrioto numarinimas sukėlė daug protestų

Nauja informacija apie estų patriotinio veikėjo Juro Kukko mirties aplinkybes rodo, kad jis buvo sovietų numarintas. Jo žmona Silvi, gyvenanti Tartu mieste, kovo 27 gavo iš saugumo lakonišką telegramą, pranešančią, kad jos vyras bus palaidotas kovo 30 Vologdoje, 400 kilometrų į rytus nuo Leningrado. Estų informacinės tarnybos Stockholmė vedėjas Ants Kippar pareiškė, jog Kukko, kuris praėjusių metų lapkričio 28 pradėjo bado streiką, buvo neįteisėtai perkeltas į lagerį Murmanskio srityje. Prieš tai jį labai išvargino pareigūnų mėginimai palaužti jo valią aršiais "psichiatriniais apžiūrėjimais". Kukko jau buvo labai silpnas jo teismo Taline metu, šių metų sausio mėnesį. Jis tęsė savo bado streiką iki paskutiniosios akimirkos, bet kalėjimo gydytojai atsisakė maitinti jį prievarta.

Amerikos estų organizacijos balandžio pradžioje kreipėsi į JAV valstybės sekretorių Haigą, prašydamas, kad jis padėtų sužinoti, kaip Kukko mirė. Estų-amerikiečių tarybos pirmininkas Juhan Simonson pabrėžė, kad sovietai neleidžia Kukko šeimai atsivežti jo lavono atgal į Estiją. Savo laiške Simonsonui kongresininkas Helsinkio komisijos pirmininkas Dante B. Fascell rašo, kad komisijos gautomis žiniomis, sovietų valdžia nutarė Kukko perkelti į Rusiją, nes Estijos lagery su juo buvo "per švelniai" elgiamasi. Jis buvo vežamas į naują stovyklą su paprastais nusikaltėliais. Net jei sovietai ir nebūtų planavę ar norėję Kukko mirties, rašo Fascell, jie tebėra už ją atsakingi.

Didžiausio atgarsio Kukko numarinimas susilaukė Prancūzijoje. Grupė žymių prancūzų mokslininkų ragina boikotuoti Sovietų Sąjungą. Prancūzų dalyviai pasitraukė iš gegužės mėnesį Maskvoje turėjusio įvykti kolokviumo elektrochemijos klausimais. Prancūzų mokslininkų komitetas balandžio pradžioje paskelbė pareiškimą, kad Kukko buvo nužudytas už savo nuomonės, nes sovietų pareigūnai žinojo, kad jis, išsekęs po bado streiko, neištvėrs lageryje.

Prancūzų mokslininkai išreiškė susirūpinimą, kad panašus likimas neišvengiamai estų zoologo Mart Nikluso, kuris buvo nuteistas 10-iai metų ypatingo režimo lageryje ir 5-iam metams vidinės tremties. Jis taip pat tęsia praėjusių metų rugpjūčio mėn. pradėtą bado streiką, ir jo sveikata labai silpna. Tarptautinės Amnestijos (Amnesty International) paskelbtą apeliaciją jau pasirašė Simone de Beauvoir, Raymond Aron, Jean Francois Revel ir daugelis kitų žymių prancūzų intelektualų.

Juri Kukko 1978 išstojo iš komunistų partijos. Jis pasirašė pareiškimą, raginantį boikotuoti Maskvos olimpinės žaidynes, ir laišką Juliaus Sasnausko reikalui. Mart Nikklus ketė kartą lankėsi Lietuvoje ir aprašė savo įspūdžius, kurie buvo išspausdinti pogrindinio Vyčio 5-me nr. Jis yra vienas iš 45-ųjų baltų, pasirašusių 1979 m. memorandumą apie Stalino-Hitlerio pakta. (Elta)

SKUODŽIO, IEŠMANTO IR PEČELIŪNO TEISMAS

Iš Lietuvos K. B. Kronikos Nr. 46

Savaitės įvykiai

Popiežiaus Jono Pauliaus II sveikata tiek pagerėjo, kad jis galėjo palikti ligoninę ir grįžti į Vatikaną.

JAV pareiškė, kad jos padės kiekvienai Afrikos valstybei, kuri priešinsis Libijos kišimuisi į valstybės vidaus reikalus. Greta kaltinimų, kad Libija globoja, šelpia ir apmoko tarptautinius teroristus, tokių pat kaltinimų iš JAV susilaukė ir Kuba su Pietų Jemenu.

Sirija atsisakė priimti JAV specialaus įgaliotinio Philip Habib tarpininkavimą jos ginče su Izraeliu, nes esą JAV palaikančios Izraelį. JAV yra nusistačiusios ir toliau tęsti tarpininkavimą ir raginti Saudi Arabiją, kad ji paveiktų Siriją būti nuolaidesne.

Sovietų žinių agentūra Tass apkaltino Lenkijos komunistų partiją, kad ji yra nukrypusi nuo marksizmo ir leninizmo ir neturi strateginių planų partijos disidentam sutvarkyti.

Madrido konferencija Helsinkio aktų vykdymui peržiūrėti vis dar negali baigti savo darbų ir paskelbti bendrai sutartų išvadų, nors jau praėjo 3 mėn. nuo numatyto jai baigti termino.

Žymus žurnalistas William Safire vienam savo straipsnyje teigė, kad senatorius Edward Kennedy nesutiko dalyvauti 1979 vasarą suorganizuotam tarptautiniam Sacharovo apklaušinėjime, nes jis ką tik buvęs grįžęs iš Maskvos, kur spaudės prezidentą Brežnevą paleisti iš kalėjimo 16 žydų, ir kad esąs labai užimtas darbais senate.

Prez. Reagano specialiam įgaliotiniui Philip Habib laikinai pertraukus savo tarpininkavimą tarp Izraelio ir Sirijos ginčų, Izraelio lėktuvai vėl kelis kartus puolė palestiniečių bazines ir Libijos priešlėktuvines raketas Libane. Be to, ten vėl buvo atnaujintos kovos tarp krikščionių milicijos ir Sirijos kariuomenės. Per kovas žuvo per 20 ir buvo sužeista per 150 žmonių.

Lenkijos Sosnowiec miesto 800 darbininkų, norėdami paremti Solidarumo unijos 5 narius, badaujančius už politinių kalinių paleidimą, pagrasino paskelbti bado streiką.

Pagal Amnesty International Vietname per vyriausybės įsteigtas trumpalaikes perauklėjimo stovyklas perėjo apie 1 mil. vietnamiečių, o ilgalaike stovyklose dar perauklėjama apie 40,000 žmonių. Į šias stovyklas žmonės patenka be teismo sprendimų.

Valstybės departamentas tvirtina, kad Sov. S-ga per Kubą atgabeno į Nikaragvą T-55 tankų.

Egipto prezidentas Anwar el-Sadat ir Izraelio min. pirmininkas Menachem Begin susitiko Sinajaus pusiasalyje prie Sharm el-Sheik.

Urugvajaus karinė vyriausybė buvo sukrėsta iškilusios finansinės apgavystės, į kurią buvo įvelti ir dėl to turėjo atsistatydinti vidaus reikalų ministeris, ginklų ir tarnybų mokyklos viršininkas ir Montevideo policijos vadas.

Salvadoro juntos prezidentas Jose Napoleon Duarte atmetė socialistų internacionalo pasiūlytą tarpininkavimą politinėm derybom užbaigti ginkluotą konfliktą su kairiaisiais partizanais.

Vietnamo vyriausybė paskelbė suradusi trijų amerikiečių karių lavonus ir pažadėjo juos perduoti JAV.

1980 m. gruodžio 15 diena. Vilniuje Aukščiausiojo Teismo posėdžių salėje Nr. 101 daug žiūrovų, o tarp jų ir trijų teisiamųjų — G. Iešmanto, P. Pečeliūno ir V. Skuodžio — šeimos nariai bei artimi giminės. Ant teisėjo stalo pūso 24 tomiai bylos medžiagos. Įveda teisiamuosius. Visi išvargę, bet tvirti dvasia. Įeina prokuroras Bakučionis, teisėjas Ignatas, tarėjai — Džiulienė ir vyras rusiška pavarde. Teisėjas paklausia, ar kaltinamieji turi pastabų dėl teismo sudėties. Visi trys teisiamieji atsisakė advokatų, nes jie buvo paskirti gruodžio 8 d., tuo pat metu, kai teisiamiesiems buvo įteikta kaltinamoji išvada, ir jie nespėjo susipažinti su byla. Povilas Pečeliūnas dar pažymėjo, kad jis negavo jokios juridinės konsultacijos, nors advokato laukė rugsėjo 9, 11 ir 12 dienomis. Tačiau advokatas Kudaba vis dar neturėjo laiko susitikti su ginamuoju. Doc. Skuodis dar prašė pakeisti teismo sudėtį, nes jie, būdami komunistų partijos nariais, tokio pobūdžio byloje, kaip ši, negali būti objektyvūs. Teismas advokatus nušalino, ir jie nuleidė galvas išėjo iš salės. Be to, dar buvo svarsdomas Iešmanto pageidavimas nekviesti sūnaus liudyti prieš tėvą. Šį pageidavimą palaikė ir Pečeliūnas su Skuodžiu. Šį prašymą teismas atmetė.

Teismui prisistato teisiamieji: Skuodis, Vytautas, pagal metrikus Vytautas-Benediktas Scot (Scott), gimęs 1929 kovo 21 Chicagoje, JAV, TSRS pilietis, nuteistas, vedęs, išsilavinimas — aukštasis, dirbo Vilniaus Valst. universitete, docentas. Iešmantas, Gintautas, gimęs 1930 m. Lietuvoje, TSRS pilietis, vedęs, 20 metų dirbo žurnalistu darba respublikiniuose laikraščiuose, vėliau knygų rūmuose, baigęs VV Pedagoginį institutą, lietuvių kalbos ir literatūros spec. Pečeliūnas, Povilas, gimęs 1928 m. gegužės 17 d. Panevėžio raj., TSRS pilietis, faktiškai vedęs, nors prieš suėmimą nesusipėjęs apiforminti santuokos. Dirbo Vilniaus 14 pamaininėje vakarinėje vid. mokykloje. Dėstė lietuvių kalbą ir literatūrą.

Skaitoma kaltinamoji išvada: Doc. V. Skuodis kaltinamas tuo, kad sistemingai klausėsi užsienio radijo laidų ir to pasekmėje susiformavo jo antikomunistinės pažiūros, susidomėjęs antitarybinio pobūdžio nelegalia literatūra, šmeižiančia tarybinę santvarką. Nelegalūs leidiniai buvo dauginami; kratos metu rasta rašomoji mašinėlė "Op-tima". Skuodis kaltinamas "Perspektyvų" leidimu, dalyvavimu "Alma Mater" leidime, kuriame patalpintas Skuodžio straipsnis "Kraštotyra — visų mūsų rūpestis". Svarbiausias kaltinimas dėl veikalo "Dvasinis genocidas Lietuvoje" (300 psl.), kuris buvo padaugintas ne mažiau 4 egz. Docentas kaltinamas dėl pareiškimų, rašytų JAV prezidentui Karteriui, Helsinkio Baigiamojai Akto signatarams, Helsinkio grupės Lietuvoje nariams. Tuose rašiniuose varoma šmeižikiška antitarybinė propaganda, siekiant pakirsti tarybinės valstybės pagrindus, iškreiptai ir šmeižikiškai nušviečiami tarybinės tikrovės faktai, siekiama apjuodinti ją prieš JAV, perduodant ten dezinformaciją ir t.t.

Iešmantas kaltinamas antitarybinio turinio eilėraščių, tokio pat turinio straipsnių (Iešmanto teigimu — studijų) rašymu ir pateikimu nelegalių leidinių redakcijoms su tikslu, kad būtų juose atspausdinti. Didesnė dalis straipsnių išspausdinti "Perspektyvoje". Iešmantas, kaip ir Skuodis, kaltinamas sistemingu užsienio radijo laidų klausymu, susidomėjimu nelegalia literatūra ir dalyvavimu jos dauginime ir platinime. Kaltinamas tuo, kad savo straipsniuose kėlęs Lietuvos išstojimo iš TSRS

idėjas, taip pat str. "Rubikonas" keliamomis idėjomis. P. Pečeliūnas kaltinamas parašęs eilę straipsnių, kurie pateko į "Perspektyvas", šmeižęs tarybinę santvarką, viename jų — pausinės psichinio ligonio R. Kalantos poelgį, kaip protestą prieš žmogaus teisių ir laisvių pažeidimą tarybinėje Lietuvoje. Tuos straipsnius spausdinęs pas D. Keršijūtę rasta mašinėlė. P. Pečeliūnas taip pat kaltinamas "Alma Mater" leidinio redagavimu.

Visų veikla vertinama kaip antitarybinė, pakertanti tarybinės santvarkos pagrindus, šmeižikiškai nušviečiami tarybinės tikrovės faktai, siekiama apjuodinti ją prieš JAV, perduodant ten dezinformaciją ir t.t.

Iešmantas kaltinamas antitarybinio turinio eilėraščių, tokio pat turinio straipsnių (Iešmanto teigimu — studijų) rašymu ir pateikimu nelegalių leidinių redakcijoms su tikslu, kad būtų juose atspausdinti. Didesnė dalis straipsnių išspausdinti "Perspektyvoje". Iešmantas, kaip ir Skuodis, kaltinamas sistemingu užsienio radijo laidų klausymu, susidomėjimu nelegalia literatūra ir dalyvavimu jos dauginime ir platinime. Kaltinamas tuo, kad savo straipsniuose kėlęs Lietuvos išstojimo iš TSRS

idėjas, taip pat str. "Rubikonas" keliamomis idėjomis.

P. Pečeliūnas kaltinamas parašęs eilę straipsnių, kurie pateko į "Perspektyvas", šmeižęs tarybinę santvarką, viename jų — pausinės psichinio ligonio R. Kalantos poelgį, kaip protestą prieš žmogaus teisių ir laisvių pažeidimą tarybinėje Lietuvoje. Tuos straipsnius spausdinęs pas D. Keršijūtę rasta mašinėlė. P. Pečeliūnas taip pat kaltinamas "Alma Mater" leidinio redagavimu.

Visų veikla vertinama kaip antitarybinė, pakertanti tarybinės santvarkos pagrindus, šmeižikiškai nušviečiami tarybinės tikrovės faktai, siekiama apjuodinti ją prieš JAV, perduodant ten dezinformaciją ir t.t.

Iešmantas kaltinamas antitarybinio turinio eilėraščių, tokio pat turinio straipsnių (Iešmanto teigimu — studijų) rašymu ir pateikimu nelegalių leidinių redakcijoms su tikslu, kad būtų juose atspausdinti. Didesnė dalis straipsnių išspausdinti "Perspektyvoje". Iešmantas, kaip ir Skuodis, kaltinamas sistemingu užsienio radijo laidų klausymu, susidomėjimu nelegalia literatūra ir dalyvavimu jos dauginime ir platinime. Kaltinamas tuo, kad savo straipsniuose kėlęs Lietuvos išstojimo iš TSRS

idėjas, taip pat str. "Rubikonas" keliamomis idėjomis.

P. Pečeliūnas kaltinamas parašęs eilę straipsnių, kurie pateko į "Perspektyvas", šmeižęs tarybinę santvarką, viename jų — pausinės psichinio ligonio R. Kalantos poelgį, kaip protestą prieš žmogaus teisių ir laisvių pažeidimą tarybinėje Lietuvoje. Tuos straipsnius spausdinęs pas D. Keršijūtę rasta mašinėlė. P. Pečeliūnas taip pat kaltinamas "Alma Mater" leidinio redagavimu.

Visų veikla vertinama kaip antitarybinė, pakertanti tarybinės santvarkos pagrindus, šmeižikiškai nušviečiami tarybinės tikrovės faktai, siekiama apjuodinti ją prieš JAV, perduodant ten dezinformaciją ir t.t.

Iešmantas kaltinamas antitarybinio turinio eilėraščių, tokio pat turinio straipsnių (Iešmanto teigimu — studijų) rašymu ir pateikimu nelegalių leidinių redakcijoms su tikslu, kad būtų juose atspausdinti. Didesnė dalis straipsnių išspausdinti "Perspektyvoje". Iešmantas, kaip ir Skuodis, kaltinamas sistemingu užsienio radijo laidų klausymu, susidomėjimu nelegalia literatūra ir dalyvavimu jos dauginime ir platinime. Kaltinamas tuo, kad savo straipsniuose kėlęs Lietuvos išstojimo iš TSRS

idėjas, taip pat str. "Rubikonas" keliamomis idėjomis.

P. Pečeliūnas kaltinamas parašęs eilę straipsnių, kurie pateko į "Perspektyvas", šmeižęs tarybinę santvarką, viename jų — pausinės psichinio ligonio R. Kalantos poelgį, kaip protestą prieš žmogaus teisių ir laisvių pažeidimą tarybinėje Lietuvoje. Tuos straipsnius spausdinęs pas D. Keršijūtę rasta mašinėlė. P. Pečeliūnas taip pat kaltinamas "Alma Mater" leidinio redagavimu.

Visų veikla vertinama kaip antitarybinė, pakertanti tarybinės santvarkos pagrindus, šmeižikiškai nušviečiami tarybinės tikrovės faktai, siekiama apjuodinti ją prieš JAV, perduodant ten dezinformaciją ir t.t.

Iešmantas kaltinamas antitarybinio turinio eilėraščių, tokio pat turinio straipsnių (Iešmanto teigimu — studijų) rašymu ir pateikimu nelegalių leidinių redakcijoms su tikslu, kad būtų juose atspausdinti. Didesnė dalis straipsnių išspausdinti "Perspektyvoje". Iešmantas, kaip ir Skuodis, kaltinamas sistemingu užsienio radijo laidų klausymu, susidomėjimu nelegalia literatūra ir dalyvavimu jos dauginime ir platinime. Kaltinamas tuo, kad savo straipsniuose kėlęs Lietuvos išstojimo iš TSRS

idėjas, taip pat str. "Rubikonas" keliamomis idėjomis.

P. Pečeliūnas kaltinamas parašęs eilę straipsnių, kurie pateko į "Perspektyvas", šmeižęs tarybinę santvarką, viename jų — pausinės psichinio ligonio R. Kalantos poelgį, kaip protestą prieš žmogaus teisių ir laisvių pažeidimą tarybinėje Lietuvoje. Tuos straipsnius spausdinęs pas D. Keršijūtę rasta mašinėlė. P. Pečeliūnas taip pat kaltinamas "Alma Mater" leidinio redagavimu.

Visų veikla vertinama kaip antitarybinė, pakertanti tarybinės santvarkos pagrindus, šmeižikiškai nušviečiami tarybinės tikrovės faktai, siekiama apjuodinti ją prieš JAV, perduodant ten dezinformaciją ir t.t.

Iešmantas kaltinamas antitarybinio turinio eilėraščių, tokio pat turinio straipsnių (Iešmanto teigimu — studijų) rašymu ir pateikimu nelegalių leidinių redakcijoms su tikslu, kad būtų juose atspausdinti. Didesnė dalis straipsnių išspausdinti "Perspektyvoje". Iešmantas, kaip ir Skuodis, kaltinamas sistemingu užsienio radijo laidų klausymu, susidomėjimu nelegalia literatūra ir dalyvavimu jos dauginime ir platinime. Kaltinamas tuo, kad savo straipsniuose kėlęs Lietuvos išstojimo iš TSRS

idėjas, taip pat str. "Rubikonas" keliamomis idėjomis.

P. Pečeliūnas kaltinamas parašęs eilę straipsnių, kurie pateko į "Perspektyvas", šmeižęs tarybinę santvarką, viename jų — pausinės psichinio ligonio R. Kalantos poelgį, kaip protestą prieš žmogaus teisių ir laisvių pažeidimą tarybinėje Lietuvoje. Tuos straipsnius spausdinęs pas D. Keršijūtę rasta mašinėlė. P. Pečeliūnas taip pat kaltinamas "Alma Mater" leidinio redagavimu.

Visų veikla vertinama kaip antitarybinė, pakertanti tarybinės santvarkos pagrindus, šmeižikiškai nušviečiami tarybinės tikrovės faktai, siekiama apjuodinti ją prieš JAV, perduodant ten dezinformaciją ir t.t.

Iešmantas kaltinamas antitarybinio turinio eilėraščių, tokio pat turinio straipsnių (Iešmanto teigimu — studijų) rašymu ir pateikimu nelegalių leidinių redakcijoms su tikslu, kad būtų juose atspausdinti. Didesnė dalis straipsnių išspausdinti "Perspektyvoje". Iešmantas, kaip ir Skuodis, kaltinamas sistemingu užsienio radijo laidų klausymu, susidomėjimu nelegalia literatūra ir dalyvavimu jos dauginime ir platinime. Kaltinamas tuo, kad savo straipsniuose kėlęs Lietuvos išstojimo iš TSRS

idėjas, taip pat str. "Rubikonas" keliamomis idėjomis.

P. Pečeliūnas kaltinamas parašęs eilę straipsnių, kurie pateko į "Perspektyvas", šmeižęs tarybinę santvarką, viename jų — pausinės psichinio ligonio R. Kalantos poelgį, kaip protestą prieš žmogaus teisių ir laisvių pažeidimą tarybinėje Lietuvoje. Tuos straipsnius spausdinęs pas D. Keršijūtę rasta mašinėlė. P. Pečeliūnas taip pat kaltinamas "Alma Mater" leidinio redagavimu.

Visų veikla vertinama kaip antitarybinė, pakertanti tarybinės santvarkos pagrindus, šmeižikiškai nušviečiami tarybinės tikrovės faktai, siekiama apjuodinti ją prieš JAV, perduodant ten dezinformaciją ir t.t.

Prof. Vytautas Skuodis, disidentas, kurio byla Vilniuje aprašoma šio Darbininko numerio L.K.B. Kronikos ištraukoje.

TAMSI PRANCŪZIJOS PREZIDENTO ATEITIS

Po 23 metų Prancūzija pasuko į nuotykingą kairįjį kelią, kuris sudarys nemažą vargo politinėm institucijom. Per Valery Giscard d'Estaing valdymo metus Prancūzija išaugo į žymiausią Europos lėktuvų, branduolinės energijos gamybos ir vyraujančių pramonės ir žemės ūkio produktų eksporto kraštą, bet rinkimus jis pralaimėjo, nes neturėjo stiprios partijos atramos, o Prancūzijos socialistų partija, vadovaujama Francois Mitterand, nuo 1971 pastoviai stiprėjo. Bet turbūt daugiausia prie pralaimėjimo prisidėjo prancūzų abejingumas ir noras vyriausybę pakeisti. Mitterand ūkinė politika yra

paremta pramonės nacionalizacija ir vyriausybės įsikišimu į ūkinį gyvenimą, nors tokia politika yra jau pasenusi ir niekur neatnešė laukto rezultato. Šiuo metu didžiosios pasaulio valstybės nusigręžia nuo socializmo.

Prancūzijos 491 atstovo parlamente 274 atstovus turi centro ir dešinėsios partijos, o socialistai — 117 ir komunistai — 86. Todėl prezidentui bus sunku susikalbėti su parlamentu, ir prezidentas gali būti priverstas šį parlamentą paleisti ir skelbti naujus rinkimus.

Jam bus sunku patenkinti jį rėmusius komunistus. Nors

Prancūzijos komunistų partija rėmė Maskvos politiką, bet Mitterand gali užimti prieš Sov. S-gą kietesnę liniją už Giscard.

Jis taip pat bus palankesnis Izraeliui ir stengsis daugiau paremti atsilikusias valstybes, bet jis yra nusistatęs nepalaikyti santykių su juntom ir autoritetiniais režimais.

Nesitikima, kad jis integruotų Prancūziją į Nato karinę sąrangą ar kad artimai bendrautų su Europos bendrąja rinka.

JAV galės su juo bendradarbiauti, bet jų politika atsilikusiu valstybių reikalais gali ir susikirsti, nes prez. Reagan neatsisako pakęsti ir autoritetinių režimų.

TRAGIŠKŲ IR HEROIŠKŲ ĮVYKIŲ SUKAKTYS

Šių metų birželio mėn. sukanka 40 metų nuo dviejų lietuviams svarbių įvykių: pirmųjų didžiųjų išvežimų ir tautos sukilimo prieš okupantą bei laikinosios sukiliminės vyriausybės sudarymo.

Po vienerių metų sunkios sprespaudos ir neregėto deportacijų barbariškumo, patriotiniam sukilimui sudėjus dideles kraujo aukas, buvo paskelbtas Lietuvos suverenumo atstatymas. Po didelio nusiminimo ir beviltiškumo staiga atsirado viltis, ir entuziazmas apėmė visą kraštą. Nacių okupantams likvidavus laikinąją Lietuvos vyriausybę, laisvės kova buvo perkelta į pogrindį, kuriame gimęs Vlikas ir šiandien be sustojimo tebetęsia Lietuvos laisvės atstatymo darbą.

Lietuvių išeivių visuomenė yra kviečiama šiuos tragiškus ir kartu herojiškus įvykius atitinkamai paminėti. Reikia suruošti viešus paminėjimus pagal vietos sąlygas. Ypač reikia stengtis suapžindinti mūsų jaunąją kartą su tais istoriniais įvykiais, parodant juos tikroji šviesoj. Be to, reikia stengtis duoti informacijų kitataučių spaudai ir radijo stotim, rašyti laiškus laikraščių redakcijoms, savo kongresmanam ir senatoriam, atkreipiant dėmesį į mūsų tautos kovą būti laisviems.

Kiekviena iniciatyva tokiems paminėjimams suruošti, vis tiek, kas jos imtųsi, turėtų būti visų remiama.

Vyriausias Lietuvos Išlaivimo Komitetas

IŠ MOLETŲ Į SIBIRĄ Vieno žmogaus prisiminimai iš 1941 metų trėmimų į Sibirą

Šią savaitę birželio 14 suieina 40 metų, kaip bolševikai įvykdė masinius gyventojų trėmimus į Sibirą. Vežė visus, kas tik pasižymėjo savo tautiniu nusistatymu, buvo organizacijų vadai, sa-

vanoriai, įstaigų svarbieji valdininkai.

Vežė ne tik lietuvius, bet ir kitus krašto gyventojus. Išvežė nemaža žydų. Iš jų tik nedidelė dalis buvo išvežti kaip turtingas buržuazinis elementas, kitus išvežė kam jie buvo savanoriai, kariavo dėl Lietuvos laisvės. Žydai savanoriai Lietuvoje turėjo ir savo organizaciją, savo vėliavą, dalyvaudavo Vasario 16-tos paraduose.

Sutiktoji Genė

Kartą Kultūros Židiny pasirodė naujas, dar neregėtas žmogus. Pasirodo, kad ji neseniai atvykusi iš Lietuvos. Kas ji tokia? Tai buvo Genė Popelienė. Greitai paaiškėjo, kad ji Sibiro tremtinė, kad ji žydaitė iš Molėtų. Ji ir papasakojo savo istoriją. Ir ši istorija, kaip visų kitų tremtinių, liūdna ir gūdi. Badu, ja ir miršta. Žūsta, bet štai kažkur susidaro maža skylutė į laisvę ir kažkas pro ją ištraukia savargus, iškankintą žmogų. Pastato ant kojų. Na, ką, vėl reikia gyventi.

Įvykiai Molėtuose

Genės tėvai nuo seno gyveno Molėtuose. (Molėtai yra į pietus nuo Utenos). Jos tėvas, Simas Ozoras, elektrikas, buvo Lietuvos kariuomenės savanoris. Kai 1939 metais Molėtus lankė prezidentas Antanas Smetona, tai jis pasveikino prezidentą su vynu, duona ir druska, pasveikino žydų savanorių vardu. Buvo tokių, kurie šį įvykį pastebėjo ir jį palaikė fašistai.

Jis buvo įtrauktas į pirmąjį vežimą. Taip 1941 birželio 14,

Genė Popelienė lietuviškų dirbinių kioske Baltimorėje.

kokia 3 v.r. apsupo jų namus ir įsiveržė būrys ginkluotų enkavedistų ir jiems patikimųjų. Suminti buvo atėję du lietuviai, trys žydai ir ginkluoti enkavedistai. Liepė per 15 minučių pasirengti kelionei.

Su jais gyveno Genės motinos mama — močiutė, Bronė Mendelsonienė, 65 metų. Ji norėjo palikti namuose, bet įsibrovėliai nenusileido: kas gyveno pas liaudies priešą, turi būti drauge išvežtas.

Pakrovė juos į sunkvežimį: močiutė, tėvus ir tris jų vaikus. Genė buvo 11 metų, brolis 9, sesuo 6 metų. Išvežė į Uteną. Tą naktį iš Molėtų išvežė 7 žydų šeimas.

Utenoje yra siaurasis traukinėlis, kuris eina į Švenčionėlius. Ten visus tremiamuosius ir suvarė, ėmė sodinti į vagonus. Močiutė sugalvojo pabėgti. Gal pasiseks. Bėgo, bet ėmė ir pagavo. Sirenos net kaukė, kai pamatė ją bėgancią.

Atskiria vyrus ir moteris

Siauruoju traukinuku nuvežė į Švenčionėlius ir ten perkėlė į normalų traukinį. Čia atskyrė vyrus nuo moterų su vaikais. Ten atskyrė ir jų tėvą, Simą Ozorą. Ir daugiau jo nebematė. Susodino į gyvulinis vagonus. Ten buvo dviejų aukštų narai.

Nepaprastai blogos sąlygos. Trūko vandens. Ėmė vežti tolyn ir tolyn į rytus. Smolensko stotyje sužinojo, kad prasidėjo karas. Gal tai ir buvo maža vilties kibirkštelė, bet jie tremtiniai. Jie vežami tolyn tolyn, į didžiuosius Sibiro plotus.

Visą mėnesį vežė. Per Kazachstano dykumas. Sustojė Altaiaus krašte Barnaule. Ten juos sugrūdo į vieną mokyklą. Vienam kambary tiek buvo prigrūsta žmonių, kad naktį niekas negalėjo apsisukti. Jei sukosi ant kito šono, tai visi kartu.

Motina tuoj išvarė dirbti į miškus, o vaikai išėdavo į rudens laukus ieškoti bulvių. Tos bulvės jau buvo nukastos, bet tai šen, tai ten liko kokia bulvytė. Jos ir ieškojo alkani vaikai. Lapkričio 15 išvežė kitur, o Troicko rajoną. Čia buvo dideli barakai, vienas nuo kito pastatyti atokiai. Juos apgyvendino 4 barake. Čia buvo sunkios sąlygos. Trūko maisto. Buvo šalta, nebuvo kuo pasikūrenti krosnį, nors miško aplinkui buvo nemaža. Motiną į miško darbus išvadydavo net labai toli, tai ji kelias dienas negrįždavo.

Pirmoji neatlaikė senutė, Bronė Mendelsonienė. Ji mirė nuo bado 1941 metų gruodžio mėnesį. Vaikų motinos nebuvo. Tai mažamečiai vaikai turėjo rūpintis savo senutės laidotuviemis. Žiema buvo labai šalta, daug sniego. Niekas jiems nepadėjo. Žemės prakasti negalėjo. Tai sugalvojo senutė palaidoti sniege. Kai ateis pavasaris, tai ją tąsyk palaidos tvarkingai.

Užkasė į sniegą. Pavasarį, kai norėjo palaidoti, rado tik senutės kaulus. Jau ją buvo sudraske alkani žvėrys.

Siuntinėlis tėvui

Gavo žinią, kad jų tėvas yra Krasnojarske. Sirguliuoja. Sunkiai dirba. Tai motina ėmė taisyti viską, kad sudarytų jam siuntinuką. Galų gale sutaupė pusę kilogramo cukraus ir kiek džiovintos duonos. Išsiuntė, bet siuntinys sugrįžo. Buvo ir lydraštis — išvykęs.

Taip jie pranešdavo apie mirusius.

Jų tėvas, Simas Ozoras, mirė 1952 Krasnojarske. Ten buvo didelis mirtingumas, kasdien mirė po 200, 300 žmonių. Juos visus laidojo vienoje duobėje. Ir Simą Ozorą palaidojo drauge su kun. Juozo Prunskio, mūsų žymaus žurnalisto, tėvu.

Bet ką jie rado siuntinėlyje? Vargas yra toks didelis, kad žmogus yra priverstas vogti. Ir siuntinėly apvogė. Vietoj cukraus rado pusę kilogramo smėlio, vietoj džiovintos duonos — medžio žievę.

Bet štai reikia keltis į naują baraką, į naują vargą.

(p.j.)

cialus stovyklos atidarymas šeštadienį 9:30 v.r. Gi 10 val. LŠST garbės pirmininko prof. Vaidievučio Mantauto paskaita. Vakare — Joninių pobūvis su menine programa, bufetas, loterija. Sekmadienį — trėmimų į Sibirą ir 1941 metų sukilimo paminėjimas. Paskaitą skaitys KLB Krašto valdybos vicepirmininkas inž. J. Danys. Pamaldas laikys lietuviai pranciškoniai.

Šauliai atsiveža dalinių vėliavas ir uniformas, miegojimui atsiveža patalynes ar miegmaišius. Mokestis už stovyklą vienam asmeniui, įskaitant maistą, nakvynę ir registraciją — 33 dol. Vienai dienai — 19 dol.

Norintieji šioje stovykloje dalyvauti prašomi registruotis iki birželio 15 pas stovyklos vadovą St. Jokubaitį, 23 Alhambra Ave., Toronto, Ont. M6R 2S4, Canada. Tel. 1-416 537-2869.

Vilniaus šaulių rinktinė

Neliški, jei rytmetį tavo Juodieji šešėliai apklotų... Kam kartą žydrinė švytravo, Tas amžiais ilgėsis jos plotų...
Petras Vaičiūnas

RAYMOND KIVITA, lietuvių kilmės nekilnojamo turto prekybininkas, dirba su Century 21 Friendly Realty, 63 West Merrick Rd., Valley Stream, N.Y. 11580. Telef. 516 825-6511. Pasigrožėkit Long Island gamta. Visi modernūs patogumai. Aptarnaujama Valley Stream, Lyndbrook, Malverne, Franklin Square, Woodhaven, Richmond Hill, Queens.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas. 357 Larkfield Road, East Northport, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtiniais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Lito patalpose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 212 441-2811.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių paroduotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454-9527; vakare: 835-4149 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SUNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

SPARTA—Rašomos mašinelės jv. kalbomis, radio, spalv. TV, kompiuteriai, jv. biznio mašinos—pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

Rezidencinės ir Komerčinės Nuosavybės
Apartmentai • Kondominiumai • Nuomavimas

FLORIDA REAL ESTATE **Angelė E. Karnienė**
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813) 360-2448. Vakare (813) 345-2738

LORENCE CONTRACTING CO., INC.

Antanas ir Edvardas Lorence atlieka įvairiausius namų įrengimo, patobulinimo ir pataisymo darbus. Įrengiamos modernios Hollywood stiliaus virtuvės, vonios kambariai, atliekami staliaus darbai, namas aplojamas aliuminijaus plokštėmis, taisomi stogai, atliekami dažymo darbai, įdedami aliuminijaus langai, sutvarkomas šildymas ir kiti kanalizacijos įrengimai, įrengiamas rūšys, atliekami cemento darbai ir kitokie patarnavimai. Adresas: 85-36 89th St., Woodhaven, N.Y. 11421. Telefonas 212 849-2731 arba 441-2489. Kalbama angliškai, lenkiškai ir ukrainietiška.

NEW JERSEY, NEW YORK — Lietuvos Atsiminimai, šeštad. WEVD 8-9 val. vak. 97.9 FM. Dr. J. J. Stukas, Dir. adresas: 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Telef. (201) 753-5636.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žiburs, sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150
TAI MŪSU VIENINTELĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS JONAS
1933 + 1976

KELIONĖS Į LIETUVĄ — 1981

kovo 25 — balandžio 3 — \$977	liepos 6-17 — \$1,068
balandžio 15-24 — \$977	liepos 20-29 — \$1,112
gegužės 2-11 — \$1,019	rugpjūčio 3-14 — \$1,068
gegužės 7-16 — \$1,019	rugpjūčio 3-12 — \$1,112
gegužės 13-22 — \$1,079	rugp. 19 — rugs. 3 — \$1,382
gegužės 13-28 — \$1,136	rugsėjo 3-12 — \$1,148
gegužės 21-30 — \$1,108	rugsėjo 17-26 — \$1,059
birželio 4-13 — \$1,148	rugs. 24 — spalio 3 — \$1,059
birželio 18-27 — \$1,148	spalio 8-17 — \$1,019

Kainos yra iš New Yorko ir Bostono. Iš kitų miestų yra pridėtinis mokestis. Visose kelionėse praleidžiama 5 naktys Vilniuje, 2 ar 3 naktys Maskvoje, kal kurios dar Varšuvoje, Frankfurte ar Helsinky. Kainos gali keistis, keičiantis skridimų kainom.

Taip pat patarnaujama įsigyjant bet kokiom kelionėm bilietus, keliaujant lėktuvais, laivais, traukiniais, autobusais. Užsakomi viešbučiai. Išnuomojamos mašinos.

VYTIS TRAVEL
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
Tel. 212 769-3300

Amerikos rytinio pakraščio LB apygardų ir apylinkių valdybų atstovų suvažiavimo dalyviai Kultūros Židinyje. Suvažiavimas buvo gegužės 16 d. Nuotr. Jono Urbano

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published
by Franciscan Fathers341 Highland Blvd. Editorial Office (212) 827-1352
Brooklyn, N. Y., 11207 Business Office (212) 827-1351

Publication No. ISSN 0011-6637

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year — \$15.00. Single Copy 30 centsEina nuo 1915 m., 1951 m. sujunge AMERIKA, LDS organa DARBININKA ir LIET. ZINIAS • Pre-
numerata metam \$13.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuozūra •
Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Už skelbimu turini
ir kalba redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINE KOMISIJA

O vis dėlto taip buvo!

Amerikos žmogų sunku net įtikinti, kad štai 1941 metų birželio 14 d. sovietai, okupavę prieš metus kraštą, per vieną dieną išvežė tūkstančius gyventojų. Suėmė ir pakrovė į vagonus ir išvežė į Sibirą. Laisvėje užaugęs žmogus tuoj ir klausia: kodėl, ką jie blogo padarė?

Laisvėje gyvena žmonės turi kitas pažiūras. Čia baudžiami tik kriminalistai, vagys, žudikai. Tad jeigu anuos baudė, vežė, jie irgi turėjo tokie būti. Vienas amerikietis, ir net lietuvis, pirmą kartą išgirdęs apie vežimą, taip pasakė: jei vežė, tai buvo jie kuo nusikalte. Gerų žmonių neveža.

O vis dėlto taip buvo — išvežė daugybę žmonių, ir jie nebuvo nei kriminalistai, nei vagys, nei žmogžudžiai. Jie buvo dori žmonės, patriotinių organizacijų vadai, prisirišę prie lietuviškos žemės, visom pajėgom kūrė ir ugde dinaminę nepriklausomą Lietuvą. Čia ir buvo jų "nusikaltimas", nes jie buvo geriausias tautos elementas, lietuviškojo gyvenimo ugdytojai, vadai. Tokie žmonės labai kenkia komunistinei santvarkai įvesti. Jie per didelį nacionalistai, jie nori kurti ir išlaikyti demokratinę nepriklausomą Lietuvą. Komunistinei santvarkai tokie žmonės yra tik "šiukšlės". Tokius ir reikia išvežti.

Ar ne gyvenimo ironija. Kaip sumaišomos sąvokos? Juk šiukšlės buvo tie okupantai ir tie, kurie padėjo nekaltus žmones areštuoti.

Vežamieji buvo koliojami fašistais, liaudies priešais. Tikriausiai dauguma ir nesuprato, ką reiškia fašizmas. Iš liaudies jėgi visi buvo kilę. Kaip pasidaryti liaudies priešu, kai tą liaudį švietė, mokė ir drauge dirbo Lietuvos labui. Tikrumoje liaudies priešais buvo visi tie, kurie įvykdė smurto aktus — įvykdė

vežimą. Jie sudrumstė, sužalojo lietuviškos liaudies ramų gyvenimą, sutrypė jos krikščioniškas lietuviškas tradicijas.

Ir čia pagal sovietinę moralę sumaišomi terminai, ne tuo matu matuojama.

Iš Rusijos plisdamas komunizmas naudojo rusiškas priemones. Jau caras buvo suorganizuavęs geriausių slaptajų policiją, kuri, ką tik norėjo, sekė, įsakinėjo, trėmė ir žudė. Revoliucijos laikais susiorganizavusi slaptoji sovietų žvalgyba ir policija juk ir įstojo į senosios caristinės Rusijos žvalgybos batus — paveldėjo iš jos viską, taktiką ir veiklos būdus. Tik sovietai nuėjo kur kas toliau — dar labiau sekė, persekiojo ir trėmė žmones. Išnaikino ištisas tautas.

Sovietinė logika diktavo, kad šį sveiką ir labai lietuvišką elementą reikia kuo greičiausiai pašalinti, kad nesipriešintų tolimesnei komunistinio plėtrai. Išveždami jie naikina tautą, mažina jos narių skaičių, ją silpnina iš vidaus, palaužia bet kokią pasipriešinimą. O to juk ir siekė sovietai — palaužti tautą, paklupdyti kaip vergę.

Sovietų politika yra smurto ir apgaulės politika. Visą daro, kad tik kitus apgautų ir užkariautų, kitus apiplėštų. Tai visai priešinga Amerikos politikai.

1941 birželio 14 yra didžioji tautos naikinimo diena. Visa brutalia jėga, visu gyvulišku žiaurumu buvo išgabunami lietuviai, latviai ir estai iš savo taikių ramių sodybų, kuriose gyveno šimtmečius. Nuo tos datos ir prasideda didysis kitų tautų naikinimas. Vis naujai okupuotų kraštų žmonės vežami tais gyvuliniais vagonais į Sibirą, į tautų kapines.

Ir ne kartą vežė iš Lietuvos. Šimtus tūkstančių išvežė, kai laisvasis pasaulis patogiai gėrė kavą, alų ir skaičių. Niekas neužstojo kenčiančios tautos.

Kartais šventieji atrodo keisti, kaip keistas ir jų elgesys. Tarp tokių yra šventasis Antanas, kuris trumpai prieš mirtį, surado miške keistą riešuto medį, kurio kamienas buvo pasidalinęs į kelias storas šakas, o jų viršūnės susijungė sudarė lyg tam tikrą lizdą. Šv. Antanui patiko tokia vieta ir jis įsitaisė ten malda ir meditacijom. Norėjo dar labiau pakilti, atsiriboti nuo žemės, kurios ir taip jau buvo išsižadėjęs, kad būtų lyg arčiau dangaus, į kurį visa širdimi veržėsi.

Suminime šį šv. Antano gyvenimo faktą, norėdami pakalbėti apie pranciškonų gyvenime nepaprastą įvykį — šv. Antano Metus, kai šiemet sukanka 750 metų nuo šv. Antano mirties.

Šv. Antano Metai prasidėjo vasario 15 "Šv. Antano liežuviu" šventę dviem nepaprastais įvykiais, žymiais šio šventojo pamaldume: tai tebesitęsias nesugedusio Šventojo liežuviu stebuklas ir parodymas viešumai Šventojo palaikų, iki šiol saugotų nepalietame per daug amžių kape. Du istoriniai įvykiai, kurie turi ir simbolines reikšmes, nes populiarus Italijoje ir visoj Bažnyčioje Šventasis pasirodo naujaj šviesoj ne tik kaip Stebukladaris, bet ir kaip Bažnyčios Daktaras. Dėl to šių metų vasario 15 buvo parinkta pradžiai daugelio renginių, ir ne tik šventojo amžinojo poilsio vietoj — Šv. Antano bazilikoje Paduvoj, sukakus 750 metų nuo jo mirties.

Nors mūsų laikais iki nuobodumo yra išgarbintas kūnas, bandant iš išorinių kūno detalių sudaryti ir jo psichinį vaizdą, tačiau, skaitant viduramžio legendas matyti kad ir XIII a. Paduvos gyventojai iki kraujų pešėsi už šv. Antano kūną. O tie ano meto Paduvos gyventojai jau nebuvo tokie šventi, o daugiau susnūdę miesto pirkliai ir intelektualai.

1231 pavasario gale šv. Antanas apsigyveno Camposampietro ereme, keli kilometrai už Paduvos miesto. Dar jauname kūne (turėjo tik 36 metus) jau matėsi vandenligės (hidropsia) ženklai. Antanas, panašiai kaip ir šv. Pranciškus, ieškojo nuošalios vietos, kur galėtų niekenu netrukdomas atsidėti malda ir meditacijai. Suradęs miške

Tai dabar, kai tiek daug kalbama apie žmogaus teises, apė Helsinkio sutartį, reikia šaukti ir apie tą didįjį tautos genocidą. Reikia parodyti visiems, kokias skriaudas padarė ir daro okupantai Lietuvoje. Reikia šaukti ir šaukti — sugrąžinkite laisvę ir teisingumą!

ŠVENTASIS MEDYJE
750 metų nuo šv. Antano mirties

keistą riešuto medį, įsirengė jame buveinę. Taip tarp dangaus ir žemės laukė mirties. Tačiau ir tokio nepaprastoj padėty griežtai laikėsi pranciškoniškos regulos: pasigirdus varpeliui, kviečiančiam brolius bendrai malda, Antanas nusileisdavo iš medžio ir įsijungdavo į bendras brolių maldas.

Kartą belipant žemyn sukrito ir daugiau nepakilo. Jausdamas artimą mirtį, prašė brolių nugalbenti jį į Paduvą, į Maria Materdei vienuolyną. Broliai surado kaimišką jaučių traukiamą vežimą ir, jame paguldę Antaną, vežė į miestą. Vakarais užklupo beveik visą miesto varžų. Broliai su ligoniu apsisusto Arcella Klarisų vienuolyne. Čia Antanas mirė.

Žinia apie Antano mirtį tuoj pasklido visame Paduvos mieste. Nors buvo naktis, susirinko didžiulė minia vyrų, moterų, vaikų, vienuolių, palikusių savo celes, amatininkų uždariusiu sa-

vo dirbtuves. Susimaišė toj minioj kilmingieji ir liaudies vargšai, turtingi ir beturčiai. Atrodo, kad miestas liks tuščias ir dabar yra visi ten, kur Stebukladaris ir Pamokslininkas mirė. Visi norėjo pamatyti jo kūną, paliesti kokiais nors daiktais, raktais, nosinėmis, gėlių žiedais ir tai pasilaikyti kaip relikviją.

Bet kur Antanas turi būti palaidotas? Kas globos ir saugos jo kapą? Varžėsi Arcella vienuolynas, kur Antanas mirė ir Maria Materdei pranciškonų vienuolynas, prie kurio Antanas priklausė. Paduvos gyventojai irgi pasidalino: vieni stėjo už Arcelle, kiti už Maria Materdei. Nepadėjo nė Paduvos vyskupo tarpininkavimas. Ginčas pasiekė viršūnes, kai ištisi Paduvos miesto kvartalai ėmė ginkluotis. Buvo sugriautas tiltas ir sunaikintos valtys, kuriomis Šventojo kūnas turėjo būti atgabentas į Paduvos miestą.

Paduviečiai, užmiršę nesant-

taikas tarp skolininkų ir procentų lupikų, akademinius ginčus universitete, dabar visi kaip vienas buvo pasiryžę gulyti galvas, kad tik gauti Antano kūną pas save — Paduvos mieste, o ne užmiestyje. Pagaliau tvarką padarė Paduvos miesto galva (Podesta). Jis išvaikė iš miesto centro ginkluotus triukšmadarus ir galėjo susidaryti ilgiausia procesija iš vienuolių ir liaudies, kuri giedodama šventas giesmes galėjo atgabenti Šventojo kūną į vietą, kur jis iki šiai dienai yra nuolatinio žmonių pamaldumo ir maldininkų lankymo vieta.

Čia, kaip skaitome viduramžių kronikose, "atsiveria aklyjų akys; čia kurtieji atgauna klausą; čia raišiejį šokinėja, kaip elniai; čia atsiveria nebylių lūpos ir garbina Dievą; čia kuproti ir visokių ligų kankinami nusikrato savo ligomis; čia, vienu žodžiu, tikintieji gauna prašomų malonių".

Nuostabūs yra tie šv. Antano stebuklai, bet ne mažiau yra nuostabūs ir jo gyvenimas bei veikla. Atvykęs į Asyžų, po nuotykingos kelionės per Ispaniją, Maroką ir Siciliją, brolio Gracijono buvo nugabentas į Montepaolo vienuolyną, kad ten broliams atlaikytų mišias ir plautų puodus virtuvėj. Netrukus paaiškėjo, kad tas nežinomas brolis yra išsimokslinęs, daugelį šv. Rašto vietų žino atmintinai ir turi nepaprastą iškalbos dovaną. Jis tapo "Doctor evangelicus", popiežius Grigalius IX jį pavadino "Šv. Rašto Arka", liaudis — "Klaidatikų Kūju", o šv. Pranciškus jį pavadino "manasis vyskupas".

Šv. Antano stebuklai yra antraeliški reikšmės palyginus su mokslu, kuris praskleidžia tą šydą, kurį sudaro jo stebuklų garsas. Antanas yra Bažnyčios Daktaras ne dėl savo stebuklų, bet dėl gilaus Evangelijos mokslo pažinimo ir skelbimo.

Šv. Antano Metai šalia gausių maldininkų į Paduvą, kurių tarpe bus ir pop. Jonas Paulius II, šalia daugybės pranciškonų labdaros ir pastoracijos darbu, yra rengiamos parodos, suvažiavimai, kritiškas šv. Antano raštų leidimas.

Pirmasis šv. Antano Metų uždavinys buvo susipažinti su Šventojo kūno relikvijomis, kurios buvo neliestos nuo paskuti-

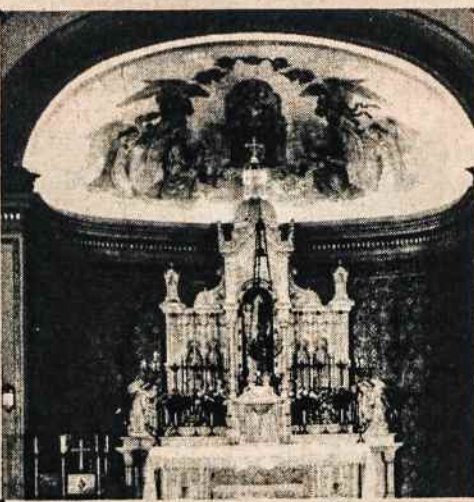
(nukelta į 4 psl.)

Šv. Antanas, lietuvių liaudies skulptūra iš Skuodo valsčiaus, Kretingos apskrities.

SUDIEV,
ANGELINE!Atsiveikinant su
Angelų Karalienės
parapija, seniausia
lietuvių parapija
New Yorke

PAULIUS JURKUS

2

Drauge su kitais

Lietuviai susitiko su panašiais vokiečiais. Dar prisidėjo ir lenkai. Visi trys suorganizavo vokiškai pavadintą draugiją — "Allgemeiner Verein" — bendro susivienijimo draugiją. Ši draugija buvo suorganizuota 1878 metais. Draugija nusipirko namus Stanton ir Forsyth gatvių sankryžoje. Stanton gatvė yra antroji gatvė ir šiaurę nuo Delancey, o Forsyth gatvė yra nuo 2 Ave. į rytus pirmoji gatvė.

Cia buvo pradėtos bendros lietuviams ir lenkam pamaldos. Tačiau visa tai truko neilgai. Kilo intrigos. Lenkai nenorėjo lietuvių pripažinti lygiateisišias parapijas šeiminingais. Allgemeiner Verein draugija suiro. Lenkai, pasinaudodami proga,

Lietuviai kūrėsi ir Brooklyne. Čia lenkai jau 1875 turėjo savo Šv. Kazimiero parapiją. Prie jos glaudėsi ir lietuviai. Kai tos parapijos klebonu buvo kun. J. Dutkevičius, tai šiaip taip išsilaukė ši lietuvių ir lenkų draugystė. Bet kai į parapijos klebonus pateko lietuvis kunigas, tai lenkai 1882 sukilo prieš jį. Tada lietuviai visai atsiskyrė nuo Šv. Kazimiero parapijos ir prisijungė prie Manhattane įkurtos "Švenčiausios Traicės parapijos draugystės".

Atvažiuoja lietuvis kunigas

Tos draugijos sekretorius V. Dzenkauskas parašė į Aušrą laišką, kviesdamas į New Yorką lietuvių kunigą. Kaip žinome, Aušrą, pirmąjį lietuvišką tautinio atgimimo laikraštį, išleido dr. Jonas Basanavičius 1883 metais. Laikraštis pasiekė ir Amerikos lietuvius. Paskaitęs kvietimą Aušroje, atsiliepė kun. Antanas Varnagiris, klebonavęs slovaku parapijoje Independence, Wisconsin valstybėje.

Jis į New Yorką atvyko 1885 pabaigoje. New Yorke jis rado 234 lietuviškas šeimas. Į skaičių įėjo ir lietuviai, gyvenę Jersey City, N.J., Elizabethe, N.J., Newark, N.J. ir kituose New Yorko apylinkės miestuose. Pačiame New Yorke ir Brooklyne tada buvo 76 lietuvių šeimos ir 89 nevedę asmenys.

Organizuoja parapiją

Kun. A. Varnagiris į New Yorką atvyko užsidedęs čia suorganizuoti lietuvišką parapiją. Jis 1886 metais "Lietuviškame Balse" (Nr. 16) rašė: "Ko mums visą laiką glaudinėtis prie sveitintaučių, jei galime pasidaryti užuovėją, kur negalėtų mūsų siekti nuo kitų pūsta nešlovė."

Tai užuovėjai, lietuviškai parapijai, sukurti reikėjo lėšų. Pradėtos rinkti aukos. Pirmųjų aukotojų tarpe randame ir vokiečių ir net žydų, pvz. žydas Rabinovičius aukojė 5 dol. Dauguma lietuvių pažadėjo duoti "kiek jų turiai pavelys, kada matys savo bažnyčią".

Nusivylęs išvažiuo

Kun. A. Varnagiris surinko 205 dol. 50 centų. Kunigas skaudžiai nusivylė, pamatęs lietuvių nuotakas. Pamaldas lietuviai laikė kapucinių bažnyčioje (Pitt St., netoli Williamsburgo tilto). Ir per pamaldas labai mažai surinkdavo. Tad pamatęs, kad "nepadabnas yra daiktas pastatyti New Yorke bažnyčią", kun. A. Varnagiris 1886 balandžio 11 paliko New Yorko lietuvius ir išvažiuo į Freedland, Pa. Surinktus pinigais atidavė "Švenčiausios Traicės parapijos draugystei". Už 175 dol. buvo nusipirkęs parapijai įvairių reikmenų. Juos apdraudė ir padėjo į sandėlį, o tas sandėlis vėliau sudegė. Taip žuvo ir ten palikti daiktai.

Kiti bandymai

Lietuvių dvasinius reikalus bandė aprūpinti kun. Konca, gyvenęs tada Baltimoroje. Bet ir jis greitai visko atsisako. Ir kodėl taip buvo? Kodėl lietuviai dabar parodė savo atsargumą ir net šaltumą?

Atsakymas gal būtų toks — tai dr. Jono Šliupo įtaka. Kaip žinome, dr. Jonas Šliupas, aušrininkas, uolus lietuvis, buvo ir uolus aktyvus bedievis. Atvykęs iš Lietuvos į Ameriką, jis prisidėjo prie lietuviškų parapijų organizavimo, nes parapijos parinkti nuo lenkų. Bet yla juk visada išlenda iš maišo. Jonas Šliupas buvo įsigalėjęs toje draugijoje, buvo jos sekretorius. Jis net reikalavo, kad kunigai, atvykę klausyti išpažinties, gautų jo, o ne vyskupo leidimą.

Jonas Šliupas 1907 metais išleido knygelę "Lietuviai, ar gerai kelias žengiamė pirmyn?" Toje knygelėje jis prisipažino, kad tuo laiku norėjęs New Yorke įsteigti "lietuvišką tautišką bažnyčią, paremtą ne ant Romos dogmų, bet ant mokslo, dorybės ir meilės".

Toks sekretoriaus nusiteikimas turėjo veikti atvažiuojančius kunigus. Ir jie nepritapo. Apsisukę skubino vėl išvažiuoti.

Brooklyno lietuviai atsiskiria

Nepatiko ir Brooklyno lietuviams toks New Yorko lietuvių

tampymasis. Matė jie, kad nesuorganizuos lietuviškos parapijos. Tada Brooklyno lietuviai 1888 vasario 23 nutarė organizuoti savo parapiją. Parinko ir vardą — Šv. Jurgio lietuvių parapija Brooklyne. Susiorganizavę nusipirko sklypą (50 x 100 pėdų) prie Bedford Ave. ir No. 5 gatvės. Pasikvietė ir kunigą M. Juodišį iš Freedland, Pa., kuris prieš metus buvo atvažiavęs Amerikon.

Tada ir New Yorko lietuviai prisidėjo prie šių organizacijų. "Švenčiausios Traicės Parapijos Draugystė" atidavė kun. A. Varnagiro surinktus pinigus, atidavė ir apdraudą, kurią gavo sugedus bažnytiniam daiktam.

Pirmos pamaldos rūsy

Nupirkta sklype lietuvių griebėsi statybos. Už 5000 dol. pastatė didelį rūsį — sklepą. Tame rūsyje ir buvo atlaikytos pirmos lietuviškos pamaldos 1888 gruodžio 2. Dabar bereikėjo tik rūpintis tolimesne statyba ir užbaigti bažnyčią, išieiti iš rūsiu. Bet įvyko visai kitaip.

"Švenčiausios Traicės Parapijos Draugystės" nariai, įnešę savo dalį, ėmė labai kištis į brooklyniečių komitetą. Jie net pašalino brooklyniečių išrinktą parapijos komitetą, išrinko naują komitetą.

(Bus daugiau)

Ivokiai Lietuvoje prieš 40 metų — 3

VOKIEČIŲ KARIUOMENĖ ŽYGIUOJA PER LIETUVĄ

Karas prasidėjo 1941 metais birželio 22, sekmadienį, 3:30 v. ryto Berlyno laiku. Fronto linija buvo nuo Baltijos iki Juodosios jūros. Visame šiame fronto veikė trys vokiečių armijų grupės — Šiaurinė, apie kurią kalbėjome praeitą kartą, Centrinė — pati didžiausia, Pietinė.

Šiaurinės grupės puolimo ruožas baigėsi ties Suvalkais. Tarp Lietuvą užėmė Šiaurinė armijų grupė (užėmė Kauną), o Vilnių — Centrinė armijų grupė.

Žvalgyba prieš karą

Iš anksto vokiečiai rengėsi šiam karui. Jau 1934 metais buvo sudaryta specialus tolimų skridimų žvalgybos vienetas, kuriam vadovavo pulkininkas Rowehl. Visas kitas personalas buvo sudarytas iš civilių asmenų. Šio vieneto tikslas buvo išžvalgyti Sovietų Sąjungą, nufotografuoti karinius ir industrinius taikinius. Dviejų motorų lėktuvu skrido 8 ar 9 km (26-29,000 pėdų) aukštyje. Tais laikais tai buvo didelis aukštis. Žvalgybos lėktuvai labai retai sutikdavo sovietinius lėktuvus, bet sovietai jų vengė ir nešaudė. Vokiečiai tik dėl mechaninių gedimų prarado vieną lėktuvą. Prasidėjus karui, šio lėktuvo įgula buvo išlaisvinta.

Taip vokiečiai išfotografavo aerodromus, Leningradą ir Maskvą.

Nėra jokių abejonių, kad lėktuvai skraidė viršum Lietuvos ir fotografavo karinius taikinius. Ar Lietuvos vyriausybė žinojo apie tuos oro pažeidimus?

1940 metais spalio mėnesį Hitleris įsakė padidinti šių skridimų skaičių ir nufotografuoti visus aerodromus, kur stovi sovietų lėktuvai.

Savaitę prieš karą į Vokietiją buvo nugabenti visų Pabaltijai aerodromų planai. Planus pristatė lietuvių agentų grandinė.

Prieš pat karą paaiškėjo, kad didžioji Sovietų aviacijos dalis buvo sukoncentruota Lietuvoje, Latvijoje ir rytinėje Lenkijoje.

Birželio 21 vakarą vokiečių lakūnams buvo išdalintos Sovietų aerodromų nuotraukos. Visi rengėsi staiga pulti ir kuo daugiau sunaikinti sovietinių lėktuvų. Toks greito puolimo planas vokiečių aviacijai buvo išleistas jau 1940 gruodžio 18. Jis buvo slaptas, įjungtas į bendras operacijas, kurios vadinosi "Fall Barbarossa".

ŠVENTASIS MEDYJE

(atkelta iš 3 psl.)

nio relikvijų patikrinimo 1510. Specialistai galėjo maždaug nustatyti šventojo išorinę formą, jo ūgį, galvos ir veido išvaizdą. Kojų kaulai rodo jį buvus keliauninką.

Šv. Antano sakytieji ir parašytieji pamokslai sudaro visą tomą, pavadintą "Sermones". Jų gilesniam pažinimui ir tyrinėjimui Paduvos spalio 5-10 šaukiamas didelis tarptautinis kongresas, kuriame dalyvaus viso pasaulio mokslininkai: J. Chatillon, F. Da Gama Caiero, W. Dettlof, J. Leclercq, L. Elders, R. Laurentin, R. Manselli, B. Smalley ir kit. Kongrese bus diskutuojama Antano socio-politinė aplinka, jo kultūrinė formacija, bet ypač jo mistinė teologija, kristologija ir atsivertimo moralinė doktrina.

Ar šv. Antanas sugebės prabilti ir XX amžiaus žmonėm? Ši problema šv. Pranciškaus broliui nesvarbi. Jis kitados, kai Rimini gyventojai nenorėjo jo klausyti, nuėjęs į pajūrį pasakė pamokslą žuvim, ir tos jo klausėsi. Nejaugi šio laiko žmonės būtų kurtesni už žuvis? ...

Kas buvo tas keistas šventasis, kuris medyje ieškojo vietos maldai ir meditacijom, kuris nepraslinkus nė metam po mirties pop. Grigaliaus IX buvo pa-

Kur stovėjo vokiečiai

Šiaurinei armijų grupei vadovavo feldmaršalas Ritter von Leeb. Jo žinioje buvo 16-toji armija, 18-toji armija ir 3-čioji tankų grupė. Tankai sudarė smogiamąją jėgą. Jie turėjo pasiekti Dauguvą ir sudaryti prietilčius persikėlimui. 16-toji armija turėjo užimti Kauną ir žygiuoti paskui tankus iki Dauguvos. 18-toji armija turėjo prasiūsti pro Šiaulius ir siekti Rygą. Tos armijos kairysis sparnas turėjo išvalyti pajūrį, Liepojos ir Ventspilės uostus.

Aviacija buvo išdėstyta šiaurinėje Prūsijoje. Štabas buvo Gumbinės gimnazijoje. Tarp tų dalinių buvo ir priešlėktuvinė apsauga. Tos apsaugos buvo tik pulkai, o Centrinėje armijų grupėje jau buvo ir priešlėktuvinės apsaugos korpusas.

Šiaurinių armijų grupės aviacijos baras buvo 200 km pločio, 850 km gylio.

Užveda motorus

Birželio 21 vakaras buvo labai ramus ir gražus. Lakūnams išdalijo sovietinių aerodromų nuotraukas. Visi su pakilia nuotaika laukė, kada bus duotas įsakymas pakilti.

Birželio 22, sekmadienį, 2:30 vokiečių aviacija užvedė motorus, Sovietų sieną perskrido tarp 3 ir 3:30 v. ryto. Oras buvo puikus. Buvo panaudotas kiekvienas vokiečių lėktuvas, kuris galėjo skristi. Pirmaisiais smūgiais turėjo būti sunaikinta sovietų aviacija, aerodromai, geležinkelių mazgai. Tikras lėktuvų skaičius nežinomas, bet atrodo, kad čia skraidė 430 lėktuvų.

Pirmą dieną buvo atlikta daug skridimų. Naikintuvai skrido 4-5 kartus, stukos 7-8 kartus, Jaegeriai 5-8 kartus.

Tą dieną 3 val. 15 minučių ryto vokiečių lėktuvai puolė Kėdainius, Raseinius, 3:21 Karmėlavą, 3:20 Kauną, 3:23 Jurbarką ir t.t. Be minėtų vietovių, dar tą dieną puolė Cruzius, sovietų vorą ant Tauragės-Šiaulių kelio, vėl Kėdainius, Kauną, Gaižitnų paligoną, vėl Karmėlavą, Vainutą, Alytų, Šiaulius — bent porą kartų. Merkinę, Vilnių, Užventės-Kuršėnų ir Kuršėnų-Šiaulių keliuose sunaikino 40 tankų.

Vakare 10 val. buvo pravestas žvalgybinis skridimas. Iš jo paaiškėjo tokie rezultatai: Šiauliuose sunaikinta 23 lėktuvai, Panevėžyje — 33, Karmėlavoje — 20, Kaune 25 iš 45, Kėdainiuose padaryta mažai žalos, 75 lėktuvai liko darbingi.

Sovietai nelaukė puolimo, nes jie nesimė elementarių apsaugos priemonių. Lėktuvai buvo išrikiuoti eilėmis, o neišskirstyti, nebuvo jokio maskavimo, nebuvo priešlėktuvinės apsaugos prie aerodromų.

Keletas sovietų lėktuvų įstengė pakilti. Iš Kauno aerodromo pirmas lėktuvas pakilo 3:38 val. ryto. 20 sovietų lėktuvų buvo įskridę į Rytprūsius ir pasiekė Tilžės-Isroties liniją. Devyni iš jų buvo numušti.

Pirmąją karą dieną Sovietų Sąjungą puolė 637 naikintuvai ir 231 kovos lėktuvas. Jie puolė 31 aerodromą, 3 štabus, 2 kareivines, 2 artilerijos telkinius, 1 bunkerį ir 1 benzino stotį. Vokiečiai prarado 18 lėktuvų. Sunaikinta 222 sovietų lėktuvai ore ir 668 lėktuvai ant žemės.

Pajuda pėstininkai

Vokiečių pėstininkai ir kiti daliniai pajudėjo 3:30 v.r. Fronto daliniai labai greitai ritosi į kraštą gilyn.

Tada sovietai Lietuvoje turėjo septynis pasienio sargybų divizijas, dvi kavalerijos divizijas ir šešias motorizuotas brigadas. Šie junginiai buvo sukoncentruoti Kauno — Vilniaus srityje ir aplink Šiaulius. Pagrindinės sovietų jėgos buvo už Dauguvos, bet aviacija buvo išdėstyta pafrontėje.

Žvalgyba buvo pranešusi, kad didelės sovietų jėgos esančios sutelktos prie Šiaulių. Tikėtasi ten didesnių kautynių.

Tačiau vokiečių divizijos riedėjo be pasipriešinimų. Paaikškėjo, kad ir Šiauliuose nėra kariuomenės.

Kautynės prie Dubysos

Vieną sovietų vorą, įskaitant ir didelį tankų dalinį, buvo pastebėta ant Jonavos-Kėdainių kelio. Ta vora birželio 24 ir puolė vokiečių šeštąjį tankų divizioną. Kautynėse ši vokiečių tankų divizija buvo atmušta nuo Dubysos ir nustumta į aukštumas prie Raseinių. Vokiečiai pirmą kartą buvo nemalonai nustebinti. Sovietai puolė savo sunkiais tankais KV-1. Vokiečiai tada neturėjo jokio ginklo, kuris galėtų susbaldyti šiuos tankus. Tada vokiečiai atsivėžė Flak artileriją ir sovietų tankus sustabdė. Vokiečiams tai buvo pirmoji skaudžių kautynių sovietų pasipriešinimas paltžo, pabėgo tik atskiri kariai ir slėpėsi miškuose bei pelkėse. Sovietai prarado 200 tankų, 150 artilerijos pabūklų.

ją pietinėje Europoje, kur pradėjo labai plisti kenksmingos erezijos. Antanas kiek pastoviau sustojo Paduvoj, bet iš čia aplankė daugelį Prancūzijos ir Italijos vietų, savo iškalba ir mokslu kovodamas su klaidomis ir Bažnyčios negerovėmis.

Paskutinius savo gyvenimo metus Antanas praleido Paduvoj. Čia parašė savo pamokslus "Sermones dominicales", čia susidraugavo su miesto vargšais, gelbėdamas jų kūnus ir sielas iš skurdo. Kronikos Antaną vadina "žmonių žveju", "nelaimingųjų guodėju", "uoliu nuodėmklausiu", "nepalyginamu pamokslininku", "nepailstančiu maldos vyrų". Savo žodžiais ir savo gyvenimu Antanas visur buvo tikėjimo liudytojas.

Kada buvo patikrintos šventojo relikvijos, specialistai vieno dalyko negalėjo nustatyti: kokia iš tikrųjų liga yra miręs šv. Antanas.

"Kokia būtų nauda, jei žinotume, kokia liga mirė Paduvos šventasis?" — sako vienas bazilikos lankytojas, atvykęs iš tolo. "Kas tiki, tam šis žinojimas nieko nepridės. Kas, kaip aš, buvo auklėjamas šv. Antano kultu, tam šventasis yra artimas ir savas ne tik gyvenimo sunkenybėse, bet ir džiaugsmuose. Jo relikvijos verčia pamąstyti, koks trapus yra žmogaus gyvenimas."

J.V.

Po kautynių vokiečių kariuomenė žygiavo tolyn. Panevėžys buvo užimtas birželio 25, Rokiškis — birželio 27. Divizijos pasiekė Jekobpilį birželio 28 (aukščiau nuo Daugpilio). Čia tiltai per Dauguvą jau buvo susprogdinti. Korpas turėjo keltis per upę, patirdamas priešų ugnį.

Raseinių mūšis buvo pirmas vokiečių-sovietų mūšis. Jis buvo raportuotas net Hitleriui. Taip Lietuva virto kovos lauku. Čia grūmėsi dvi svetimos kariuomenės.

Užima Kauną ir Vilnių

16-toji armija birželio 24 užėmė Kauną. Kaunas jau buvo sukilėlių išlaisvintas.

Centrinė armijų grupė pasiuntė greitus vienetus per Vilkaviskį į Marijampolę. Mažas tankų

mūšis įvyko prie Alytaus, bet tai nesutrukdė armijų grupės centrui žygiuoti į Vilnių. Vilnius buvo užimtas birželio 24, tą pačią dieną, kaip ir Kaunas, bet visai skirtingos armijų grupės.

Laikinoji Lietuvos vyriausybė bandė derėtis su vokiečių karinėm pajėgom, bet jom rūpėjo kuo greičiau pasiekti Daugpilį. Ketvirtoji tankų grupė Daugpilį pasiekė birželio 26. Tiltai čia buvo paimti nesusprogdinti. 16-toji armija, ėjusi paskui tankus, persikėlė per Dauguvą ir patraukė Leningrado link.

18-toji armija ėjo per Telšius, Šiahtlius, Rygą užėmė birželio 29.

Birželio 30 jau frontas buvo perėjęs per Lietuvą.

Visa tai buvo prieš 40 metų!

A.K.

Kun. Jurgis Vilčiauskas, Waterburio Šv. Juozapo lietuvių parapijos klebonas.

Nors kun. J. Vilčiauskas Lietuvoj nėra buvęs, bet jo kalba ir laikysena pavyzdinai lietuviškos. Būdamas gražios išvaizdos, tiesus, aukšto ūgio ir su šypsena veide, su kiekvienu nuoširdžiai pasikalba. Jo santykiai su parapičiais gana šilti ir sėkmingi.

Tautinių švenčių proga jis pasako gilių patriotinių minčių pamokslus, primindamas žiaurias lietuvių kančias. Amerikos Lietuvių Kunigų Vienybėj šešerius metus jis ėjo sekretoriaus pareigas.

Nenuostabu, kad parapičiai, įvertindami savo didžią mielą kleboną, pripildė visą bažnyčią. Po pamaldų visi buvo kviečiami į parapijos salę asmeniškai pabendrauti ir pasivašinti. Vaisės suruošė Lietuvos vyčiai su talkininkais. Dalyvavo apie 500 asmenų.

Tokiomis progomis visur priimta, kad sveikintojai įteikia solenizantui dovaną, tačiau mūsų jubilias iš anksto buvo visus įspėjęs, kad jokių dovanų jam neteiktų, o jei kas duos, tai bus perduota bažnyčios reikalams.

Linkėtina jam ir toliau našios sielovados veiklos. Ilgiausių metų!

A. Čampė

Patikslinimas

Skelbiant Vasario 16 proga aukojusių sąrašą, įvyko klaida, praleista inž. Prano Gaižučio 30 dol. auka. Rengėjai atsiprašo ir už auką dėkoja.

Gegužinė

LB apylinkės valdyba rengia išvyką — gegužinę į Scovill Co. vasarvietę, Woodtick Picnic Area, Wolcott, CT. Išvyka bus birželio 21, sekmadienį, 1 v. popiet. Programoje bus tradicinis Joninių laužas, laimėjimai, pavakarių užkandžiai, atgaiva, šokiai, įvairūs žaidimai erdvoje parko pievoje. Rengėjai iš anksto kviečia visus rengtis šiai gegužinei ir joje dalyvauti.

WATERBURY, CONN.

Kun. J. Vilčiauskos jubiliejus

Waterburio lietuvių parapijos klebonui kun. Jurgiui Vilčiauskui, gegužės 22 sukako 40 metų nuo to laiko, kai jis buvo išventintas kunigu.

Gegužės 17, sekmadienį 3:30 val. popiet Šv. Juozapo bažnyčioj jubilias aukojo koncertu bracinės mišias su 14 lietuvių kunigų, atvykusių iš aplinkinių parapijų ir vietinių. Ceremonijas gabai tvarkė jaunas vikaras kun. J. Moskus.

Neilgame, bet reikšmingame pamokslu, kun. J. Vilčiauskas dėkojo Dievui už iki šiol suteiktas gausias malones, skelbiant žmonijai geros valios tiesas pagal evangelijų nurodymus. Su dėkingumu prisiminė savo mirusių tėvelius, kurie su meile jį auklėjo ir davė įkvėpimą tarnauti Dievui ir pasaulio gerovei. Paminėjo ir savo mielą brolių Julijų ir sesutę Eleonorą su šeima. Pasidžiaugė savo parapičiais, kad visada nuoširdžiai atsiliepia į bažnytinius bei parapijos reikalus, tik apgailestavo, kad per paskutinį dešimtmetį neturėta naujų pašaukimų. Priminęs Šv. Tėvo sužeidimą,

skatino visus melstis už jo greitą pasveikimą. Mišių metu parapijos choras, vedamas muz. J. Beinoriaus, gražiai giedojo lietuviškas giesmes. Auką nešė jubilato brolis Jurgis Vilčiauskas ir sesuo Eleonora Engratt su vyru Jonu.

Kun. Jurgis Vilčiauskas gimė 1916 kovo 5 Duquesne mieste, Pa., kur tada iš 13,000 gyventojų buvo 700 lietuvių. Dar mažam jam esant, jo tėvai persikėlė į Waterburį, kur jis lankė Šv. Juozapo parapijos mokyklą, Crosby aukštesniąją ir Marianopolio kolegiją. Baigęs Šv. Bernardo kunigų seminariją Rochesterį, N.Y., 1941 gegužės 22 Šv. Juozapo katedroj Hartforde, Conn., buvo išventintas kunigu ir tuoj paskirtas vikaru kas žymų lietuvių prel. J. Ambotą Šv. Trejybės parapijoje.

Karo metu trejus metus buvo JAV armijos kapelionu. Po to vikaro pareigas ėjo Šv. Marijos parapijoje Union City, Conn., ir Šv. Andriejaus parapijoje New Britain, Conn. 1960 paskirtas klebonu į Šv. Antano parapiją Ansonia, Conn., o nuo 1968 perkeltas į Waterburio Šv. Juozapo parapiją — klebonu.

ST. PETERSBURG, FLA.

Lietuvių Žinios, leidžiamos Floridos Amerikos Lietuvių klubo, gegužės 23 minėjo penkerių metų sukaktį ir išleido 61 numerį. Per tą laiką redakcijos kolektyvas keitėsi kelis kartus. Dabar biuletenį redaguoja Mečys Krasauskas, Aldona Krulikiėnė, Justinas Liaukus, dr. Irena Mačionienė ir Stasys Vaškys.

Birželio skaudžiųjų įvykių minėjimas ruošiamas birželio 14 pietų metų klubo salėj. Meninė programoj dalyvaus choras ir kamerinis kvartetas. 1 val. popiet Šv. Vardo bažnyčioj, Gulforte, bus atlaikytos pamaldos, kurias užprašė Lietuvių klubas.

Banga, klubo jaunimo tautinių šokių grupė, Motinos dienos proga pasirodė Juno Beach, Daytona Beach ir St. Petersburg lietuvių klube. Gegužės 24 turėjo du pasirodymus Lake Buena Vista — Walt Disney World tarptautiniame festivaly, kur dalyvavo apie 30 tautybių.

Socialinių reikalų sekcija prie Lietuvių klubo įkurta gegužės 1. Jos pagrindinis tikslas: padėti pagalbos reikalingiems lietuviams, nežūrint religinės, įsitikinimų ar finansinės padėties. Sekcijos valdyba pareigomis pasiskirstė taip: koordinatoriai Adolfas Armalis ir Irena Račinskienė, reikalų vedėjas Juozas Taoras, sekr. Eugenija Bogutienė, išd. Vanda Gruzdienė, ryšininė Jadvyga Mockūnienė.

— Salzburge gegužės 1-3 vyko simpoziumas tema "Informacija ir politika". Rengė Profesorių Pasaulio taikos akademijos Vokietijos skyrius. Dalyvavo akademikai iš Vokietijos, Austrijos, Italijos, Anglijos, Prancūzijos, Švedijos, Norvegijos. Anglijai atstovavo dr. Aleksandras Štomas, Salfordo ir Brandfordo universitetų profesorius.

LIETUVIŲ SUSITIKIMO ŠVENTĖ PIKNIKAS

NEK. PR. MARIJOS SESERŲ SODYBOJE, PUTNAME

1981 LIEPOS 26, SEKMADIENĮ

Programoje:

11 val. mišios
12 val. pietūs
3 val. Neringos mergaičių programa

Kviečiami ir laukiami visi lietuviai!

LOS ANGELES, CALIF.

Sukaktuvių šventė

Jau ne kartą Darbininke ir kitur buvo skelbta, kad Los Angeles Šv. Kazimiero lietuvių parapija birželio 21 mini 40-ties metų gyvavimo sukaktį. Šiai didžiai šventei numatyta ir specialioji programa.

10:30 val. ryto naujai išpuošto Šv. Kazimiero bažnyčioje mišias su būriu lietuvių kunigų koncelebruos vysk. V. Brizgys. Jis pasakys ir pamokslą. Giedos parapijos choras ir solistai, vadovaujant komp. Br. Budriūnui.

Nuo 11:30 iki 1:30 val. popiet vyks tapybos, skulptūros ir rankdarbių parodos. Dalyvauja: A. Petrikonis, I. Peterienė, A. Pažūrienė, V. Aleksandrūnas, K. Mikėnas, L. Lipaitė, P. Kvedaras, A. Petrauskas, J. Šlapelytė.

1:30 val. popiet kaimyninės Marshall aukštesniosios mokyklos salėj vyks minėjimas. Rimas Polikaitis skaitys paskaitą "40 metų, ir kas toliau?". Meninė programoj dalyvauja solistai Gina Čapkauskienė ir Rimas Strimaitis. Jiem akomponuos Raimonda Apeikytė. Programai vadovaus Rūta Lee-Kilmonytė Lowes.

6 val. vak. parapijos patalpose bus laimėjimų traukimai. Laimėjimams skirta 1000 dol.

Parapijos pastoracija

Nuo 1941 iki 1981 Šv. Kazimiero parapijoj dirbo ar tebedirba šie kunigai: prel. Julius Maciejauskas (parapijos įkūrėjas), prel. Jonas Kučingis, Kazimieras Malakauskas (miręs), Jonas Tamulis, Lionginas Jankus (miręs), Vaclovas Šiliauskas, Antanas Bučmys, kan. Antanas Steponaitis (miręs), Antanas Vališka, Algirdas Olšauskas, Romas Kasponis (miręs), Petras Celiešius, Vytautas Palubinskas, Vincentas Bartuška.

Datos ir įvykiai

1940 prel. J. Maciejauskas atvyksta į Los Angeles steigti lietuvių parapijos.

1941 birželio 1 arkivysk. J. Cantwell pašventina lietuvių bažnytelę (2511 3rd Ave.) ir suteikia žodžiu misijinės parapijos teises.

1946 spalio 3 kun. Jonas Kučingis atvyksta į Los Angeles ir skiriamas vikaru lietuvių sielovadai.

1947 kovo 2 prel. J. Maciejauskas gauna širdies smūgį.

1947 balandžio 11 kun. J. Kučingis skiriamas klebonu.

1947 gegužės 14 miršta prel. J. Maciejauskas.

1948 parduodama pirmoji bažnytelė ir kovo 7 pašventinama naujai įsigyta presbiterijonų bažnyčia, dabartinė parapijos salė.

1949 rugsėjo 15 prie parapijos įkuriamas Šv. Kazimiero vardo šeštadieninė lituanistinė mokykla.

1951 lapkričio 4 kard. J. McIntyre pašventina pirmą naujai pastatytą Šv. Kazimiero lietuvių bažnyčią. Išleidžiamas 100 psl. Šv. Kazimiero parapijos sukaktuvinis leidinys "Dešimtmetis", parašytas kun. J. Kučingio ir Juozo Vitėno.

1952 spalio 22 pradėdamas leisti dvisavaitinis laikraštis "Los Angeles Šv. Kazimiero Parapijos Žinios".

Nuo 1954 parapija pradeda organizuoti Lietuvių Dienas.

1955 rugpjūčio 31 atvyksta Šv. Kazimiero seserys iš Chicagos ir atidaromas vaikų darželis.

1956-57 mokslo metais atidaromas pirmasis Šv. Kazimiero parapijos pradžios mokyklos skyrius.

1959 gegužės 15 lietuvių bažnyčiai pridedamos teritorinės parapijos teisės.

1960 kovo 20 pašventinama nauja Šv. Kazimiero parapijos mokykla ir seselių namai.

1965 vasario 11 kun. Jonas Kučingis pakeliamas Šv. Tėvo Rūmų prelatu.

1965 pavasarį išleidžiama pirmoji parapijos mokyklos laida.

1966 birželio 19 parapija mini veiklos 25-erių metų sukaktį. Išleidžiama Jurgio Gliaudos parašyta 250 puslapių knyga "Šv.

Kazimiero parapija Los Angeles mieste".

1977 atšaukiamos Šv. Kazimiero seserys į Chicagą. Parapijos pradžios mokykla pavedama pasauliečių vadovybei. Sesių namuose įsikuria pensininkai.

1978 visiškai atnaujinama ir praplečiama parapijos salė.

Statistika

Per 40 pastoracijos metų Šv. Kazimiero lietuvių parapijoj pakrikštyta 824, sutuokta 291 pora, palaidota 601 asmuo.

ATEITININKŲ VEIKLOJ

Ateitininkų Federacijos valdyba gegužės 28 posėdy apžvelgė Ateities jubiliejinio kongreso ruošos darbus. Nemaža kalbėtojų jau užangažuota, ir gauti teigiami atsakymai. Chicagoj sudaryti įvairūs kongresui ruošti komitetai gražiai vykdė savo darbus.

Posėdžio metu buvo svarstytas Ateitininkų Sąjungų suvažiavimų klausimas. Federacijos valdybos nuomone, šiais metais Sąjungų suvažiavimai turėtų įvykti ne stovyklų, bet jubiliejinio kongreso metu. Tuo reikalu nutarta kontaktuoti Ateitininkų Sąjungų centro valdybas.

Buvo iškeltas taip pat ir atstovų klausimas. Pasilieikama prie anksčiau padaryto nutarimo, jog į kongresą renkamas vienas atstovas nuo dešimties narių ir nuo likučių. Sąjungų skyriai ir kuopos raginami savo atstovus

BALTIMORE, MD.

Pavasarinis koncertas

Baltimorės mišrus choras Dainų balandžio 25 Lietuvos Sveikinimo didžiojo salėj surengė savo metinį koncertą ir kartu pagerbė mūsų žymų muzikos veteraną prof. J. Žilevičių, atšventusį savo 90 metų sukaktį, šiuo metu gyvenantį senelių namuose Baltimorės priemiesty.

Pradžioj aktorius Jonas Kazlauskas pasveikino jubiliatą su laukus gražaus amžiaus ir palinkėjo jam sveikatos. Kalba ir koncertas buvo įrašyti į magnetinę juostą ir kitą dieną pagroti sukaktuvininkui. Profesorius atšventė chorui sveikinimus ir prisiminė, kaip jis past rengė koncertus ir jiem dirigavo.

Koncertas buvo pradėtas sukaktuvininko daina — "Pabuskim iš miego", kuri praskambėjo didingai. Po to mišrus choras dar padainavo: "Lauksiu tavęs ateinant" — A. Raudonikio, "Tėvyne" — J. Gaižausko, "Miškų gėlė" — Klaipėdos gimnazijos daina, "Už jūrių marių" — K.V. Banaičio.

Po trumpos pertraukos į sceną išėjo Igoris Kučiaskas ir atliko: "Kad širdį tau skausmas" — J. Naujalio, "Oi greičiau, greičiau" — St. Šimkaus. Kiek teko girdėti, tai buvo jo pirmas pasirodymas Baltimorėj kaip solisto.

ATVIRAS LAIŠKAS MUZIKOLOGIJOS ARCHYVO IR ENCIKLOPEDIJOS REIKALAIS

Dažnai gaunu laiškus, kur prašoma informacijos apie J. Žilevičiaus muzikologijos archyvą ir apie Amerikos lietuvių etninės muzikos enciklopediją: muzika, šokis, scena.

Pranešu, kad nuo 1979 rugsėjo 29 palikau Chicagą ir apie tų įstaigų veiklą nieko nežinau.

Norintieji informacijų prašomi kreiptis: Prof. Dr. L. J. Šimutis, 3551 West 98th Street, Evergreen Park, IL 60642. Jis yra teisinis čarterio sudarytos korporacijos archyvo reikalams pirmininkas.

U enciklopedijos reikalais prašau kreiptis: Kun. J.A. Kezys, 2345 W. 56th Street, Chicago,

Finansai

1941 Šv. Kazimiero parapija turėjo 895.52 dol. pajamų ir 681.04 dol. išlaidų.

1980 pajamų turėta 299,294.62 dol., o išlaidų — 254,090.81 dol.

Bendras stovis

Šv. Kazimiero lietuvių parapijoj dirba trys kunigai ir 20 pasauliečių tarnautojų (įskaitant ir mokyklos personalą).

Parapijos žinioj yra 1000 su viršum lietuvių šeimų bei pavienių asmenų. Leidžiamas dvisavaitinis laikraštėlis, kuris applančio kiekvieną lietuvišką šeimą. Laikraštėlio išsiunčiama 1100 egzempliorių. — L.Ž.K.

išrinkti galimai greičiau ir jų sąrašus atsiųsti Ateitininkų Federacijos generaliniam sekretoriui Linui Kojeliui, 2749 Ordway St. No. 5, N.W. Washington, D.C. 20008.

Federacijos vadas Juozas Laučka pranešė, kad tą pačią dieną po pasikėsinimo į Šv. Tėvo gyvybę Ateitininkų Federacijos vardu buvo pasiūta telegrama popiežiui Jonui Pauliui II, kurioj išreiškiama užuojauta dėl įvykdyto teroristinio akto ir užtikrinama, jog ateitininkai savo maldose prašo Aukščiausiąjį, kad Jo Šventenybė greitai ir pilnai pasveiktų.

Ateitininkų Federacijos vardu buvo taip pat pasveikintas vyskupas Antanas Deksnys jo 75 metų amžiaus ir 50 metų kunigystės jubiliejaus proga. JV

Per Baltimorės lietuvių radijo valandėlę teko ne kartą klausytis jo dainavimo iš pranciškonų rengiamų koncertų Mainė; todėl buvo malonu pamatyti jį ir Baltimorės scenoj. Jo balsas — baritonas, dainų atlieka su įsijautimu. Tarsena puiki. Publika jo dainavimą įvertino ir "katučių" nepasigailėjo. Jam akomponavo choro dirigentė ponja Charlotte Morris.

Po to moterų choras padainavo: "Tėvų nameliai" — J. Bertulio, "Barkarolė" — J. Gaidečio, "Ko lūdi, berželi" — Z. Venckaus.

Po 15 minučių pertraukos uždangai ir vėl pakilus, scenoj pasirodė vyrų choras. Padainavo "Linėlius raunu ne viena" — J. Švedo. Paskui — dvi staigmenos. Sužinojom, kad Baltimorėj yra ir daugiau solistų. Anelė Pilienė kartu su choru padainavo "Karvelėli" — Č. Sasnausko, o kun. A. Dranginis su choru padainavo "Serenada" — Fr. Schuberto. Publika ir juos pamylėjo.

Pabaigai mišrus choras dar padainavo: "Gieda gaideliai" — P. Sližio, "Mergužėle, lėlijėle" — J. Bendorikio.

Šiuo metu chorui vadovauja amerikietė, kuri, nuosirdžiai dirbdama, daug padarė. Linkim chorui ir toliau skleisti lietuvišką dainą Baltimorės padangėj.

V.Ž.

AMSTERDAM, N.Y.

Kun. Antano Grigaičio jubiliejus

Amsterdamo lietuvių Šv. Kazimiero parapijoj dirba kun. Antanas Grigaitis. Jis birželio 14 švenčia savo kunigystės 50 metų sukaktį ir 80-tą gimtadienį. Į iškilmes suvažiuos kunigai iš New Yorko, New Jersey, Michigan, Connecticut, Montreal ir 4 val. p.p. koncelebruos mišias. Dalyvaus ir vyskupas Edward Maginn. Po mišių parapijos salėj bus iškilmingi pietūs, kuriuos rengia visa parapija. Rengimui vadovauja bažnyčios klebonas kun. Kęstutis R. Balčys, padedant komitetui.

Kun. Antanas Grigaitis gimė 1901 rugsėjo 22 Raseinių apskr., Vadžgirio parapijoj, Paskynų kaime. Mokėsi Jurbarko ir Raseinių gimnazijoj. 1931, baigęs Kauno kunigų seminariją, buvo arkivyskupo Juozo Skvirecko įšventintas į kunigus. Vikaravo Deltuvoj ir Jurbarko. 1939 buvo paskirtas Vertimų klebonu. Karo metu, 1944 spalio 7, Vertimai buvo udeginti, bet bažnyčia nebuvo sugriauta. Karo priverstas, pasitraukė Vokietijon ir apsigyveno Bavarijoj. Dirbo pastoracinį darbą Memmingeno ir Fliegerhorsto lietuviųstovyklose.

Į Ameriką atvyko 1949 metais. Albany, N.Y., vyskupo buvo paskirtas į St. John's Baptist Church ir Holy Cross Church, Schenectady, N.Y., St. John's Church, Albany, N.Y., St. Patrick's Church, Troy, N.Y., Mount Carmel Church, Gloversville, N.Y., Annunciation Church, Iliion, N.Y. 1967 atvyko į Šv. Kazimiero parapiją, Amsterdam, N.Y.,

Kun. A. Grigaitis yra visų rapiečių labai mylimas ir gerbiamas. Remia lietuviškas katalikiškas organizacijas, spaudą ir Tautos Fondą.

Mielą jubiliatą sveikinam ir linkim kuo geriausios sėkmės ir Dievo palaimos visuose darbuose.

A.Ž.

ROCHESTER, N.Y.

Kunigas Kazimieras Pugevičius, Šv. Jurgio lietuvių parapijos pakviestas, atvyksta į Rochesterį prisiminti 1941 metų birželio mėnesio teroro dienų. Ta pačia proga bus prisimintas ir tuoj po to įvykęs sukilimas išlaisvinti Lietuvai iš komunistinio teroro baisybų.

Kun. K. Pugevičius per visas birželio 14 dienos mišias bažnyčioje pasakys pamokslus, o tuoj po 11 val. mišių parapijos salėje skaitys paskaitą apie Lietuvos gyvenimą nuo ano baisiojo laikmečio ligi pat šių dienų. Tuo pat metu salėje bus surengta ir kenčiančios Lietuvos parodėlė.

Kun. K. Pugevičius vadovauja Persekiojamos Lietuvos Bažnyčios šalpai, o kartu ir labai daug dirba, kad okupuotos Lietuvos tikinčiųjų vargai būtų žinomi visam pasauliui. Jo apsilankymo proga bus priimamos aukos padėti kovojančiai ir kenčiančiai Lietuvos Bažnyčiai tęsti savo sunkų ir pilną pavojų darbą.

Kun. Jonas Kinta, ilgametis Patersono klebonas, dabar klebonas emeritas, gegužės 30 šventė savo kunigystės 50 metų sukaktį. Į kunigus įšventintas 1931 gegužės 30. Sukakties proga birželio 7 Šv. Kazimiero lietuvių parapijoj buvo iškilmingos pamaldos ir vaišės, kurios buvo rengiamos iš anksto. Gaila, kad sukaktuvininkas paskutiniu laiku sunkiai serga, guli ligoninėje ir savo sukakties minėjime negalėjo dalyvauti.

Kun. Juozas Matutis, Hartfordo Šv. Trejybės lietuvių parapijos klebonas, gegužės 17 paminėjęs savo kunigystės 40 metų sukaktį. Į kunigus įšventintas 1941 gegužės 22 Hartforde.

Kunigą Antaną Petrauską, gyvenantį Rochesteryje, Tautos Fondas yra pakvietęs į talką parinkti Tautos Fondui aukų. Tautos Fondas yra įsteigtas remti Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo Komiteto (VLIK) darbui. Jam skiriamos aukos yra nurašomos nuo valstybinių mokesčių. Galima užrašyti ir palikimus.

Kun. A. Petrauskas aukų rinkimo darbą pradės apie birželio mėn. vidurį. Jis žada aplankyti visus savo apylinkės lietuvius, bet jeigu kas norėtų su juo užmegzti ryšį anksčiau, jo adresas yra: 411 Titus Ave., Rochester, N.Y. 14617, Telefonas (716) 544-8559.

IŠ VISUR

— Rev. dr. O. C. Norem, paskutinis JAV pasiuntinys nepriklausomajai Lietuvoj, gyvenęs Californijoj, po stipraus širdies smūgio gydomas New Port, Calif., ligoninėj. Ligonis gauna daug užuojautos laišku, kuriuos jam perskaito žmona. Jos adresas: Mrs. O.C. Norem, 2949 Ellesmere, Costa Mesa, Calif. 92626. Dr. O.C. Norem yra autorius vertingos knygos: "Timeless Lithuania".

— Aurelija Balašaitienė, besireiškianti kultūriniam lietuvių gyvenime literatūriniais kūriniais ir straipsniais, parašė muzikinę dramą "Vilniaus pilies legenda" pagal Vaižganto to paties vardo pasakojimą. Dramai muziką sukūrė komp. A. Jurgitis. Ši muzikinė veikalą 1982 vasario mėnesį pastatys Chicagos meno ansamblis "Dainava". Repeticijos jau pradėtos. Sveikiname uolia Darbininko bendradarbę!

— Dail. Reginos Žiuraitienės paveikslų paroda Toronte, Anapilio parodų salėj, gegužės 30-31 susilaukė gausių lankytojų. Atidaryme kalbėjo kun. J. Staškus ir pati dailininkė. Iš parodoj išstatytų 28 paveikslų daugelis jų buvo nupirkti. Parodą surengė Anapilio Moterų Būrelis.

— Philadelphijos LB apylinkė, įvertindama Darbininko įnašą lietuviybės išlaikyme, per savo valdybos išdininę M. Sušinskienež atsiuntė 30 dol. auką. Nuosirdus aciu.

— Dail. Snaigės Valiūnaitės-Sileikienės graviūrų ir serigrafinių kūrinių paroda vyksta gegužės 21 — birželio 18 Lyson galerijoj, Toronte. Dailininkė meno mokslus yra baigusi Toronte ir Paryžiuj, studijavusi pas a.a. Telesforą Valių. Dirba savo srity kaip dailininkė ir meno mokytoja Toronte (Three Schools of Art).

— LB — Jaunimo S-gų politinės konferencijos ruošoj glaudžiai bendradarbiauja Kanados LB visuomeninių reikalų komisijos pirm. Irena Meiklejohn, JAV LB visuomeninių reikalų tarybos pirm. Alg. Gečys ir Pasaulio S-gos politinių reikalų koordinatore Gintė Damušytė. Jiem daug talkina Lietuvių Informacijos Centro vadovas kun. Kazimieras Pugevičius ir New Yorko LB apygardos valdyba, vadovaujama Aleksandro Vakselio.

— Dr. Elona Vaišnienė, prez. Carterio svetimų kalbų studijų komisijos narė, akademinės studijas gilinusi Sorbonoj, Liet. Bendr. — Jaunimo Sąjungų politinės konferencijos metu dalyvių supažindins su dr. Bronio Kaslo parašyta ir JAV LB lėšomis išleista knyga "La Lithuania et la Seconde Guerre Mondiale" (Lietuva ir II-asis pasaulinis karas). Konferencijoj taip pat yra pažadėjęs dalyvauti ir pats mini mo prancūzų kalba veikalo autorius. Konferencija vyks birželio 12-13 New Yorke.

— Gyvajai Lietuvai, dainos ir poezijos koncertas, įvyks birželio 14, sekmadienį, 4 val. popiet Clevelande, Dievo Motinos parapijos salėj. Programą atliks Čiurlionio ansamblis, vadovaujamas muz. Alfonso Mikulskio ir poetas Bernardas Brazdžionis iš Los Angeles. Šiame koncerte bus skaitomos ištraukos iš dar rankrašty esančio naujo Bernardo Brazdžionio kūrinio "Vaidila Valiūnas".

— Nauji Darbininko skaitytojai: R.P. McCloskey, Erie, Pa., K. Šeškūnas, Baltimore, Md. Užsakė kitiem: B. Spudienė, Woodhaven, N.Y. — M. Akelis, St. Petersburg, Fla. Sveikinam naujus skaitytojus ir dėkojam užsakytojam. Naujiem skaitytojam Darbininko prenumerata pirmiem metam tik 12 dol. Atnaujinant — visiem 15 dol. metam.

KENNEBUNKPORTO PRANCIŠKONŲ METINIS

PIKNIKAS

Liepos 12 dieną, 1981

11:30 Iškilmingos mišios.

Lietuvių Pranciškonų 40 metų Amerikoje sukaktis.

Gieda Brocktono Šv. Kazimiero parapijos choras

12:30 Pietūs

4:00 Meninė programa:

Tautiniai šokiai. Vadovauja Ona Ivaškienė ir Gediminas Ivaška.

Brocktono choras. Vadovauja komp. Julius Gaidelis.

Pranciškonai visus kviečia atvykti ir malonioje nuotakoje praleisti dieną.

SKUBIAI SIŪSTINA MEDŽIAGA IŠEIVIJOS SPORTO ISTORIJAI

Pakartotinai, trečią kartą, krepiamės į Vakarų Europoj, Kanadoj ir Šiaurės Amerikoj gyvenančius sportininkus, sporto darbuotojus, veteranus bei mėgėjus ir prašom skubiai siųsti medžiagą, kuri apimtų 1944-1980 sportinę veiklą ir organizaciją.

Ypač pageidautina tikslu sporto vienetu metrika (įsteigimas,

valdybų ar komitetų sudėty, sportiniai laimėjimai, santykiai su visuomene, visomis organizacijomis bei kitataučiais ir t.t.). Prašom kartu siųsti ir nuotraukas (jos bus gražintos). Kur matomi asmenys būtų išvardinti.

Medžiagą skubiai siųskit iki liepos 1 šiais adresais: Pranas Mickevičius, 4831 So. 23rd St., Milwaukee, Wis. 53221. USA.

arba Sigitas Krašauskas, 32 Pasadena Gardens, Toronto, Ont. M6S-4R5, Canada.

Minima medžiaga bus panaudota ŠALFASS-gos leidiniui "Išėivijos sporto istorija 1944-1980". Tik nuo mūsų visų glaudaus bendradarbiavimo priklausys jo išleidimo laikas ir kokybė.

ŠALFASS-gos centro valdyba

BALTIMORE, MD.

Baltimorės arkivyskupas William Borders birželio 7, sekmadienį, 11:30 val. ryto Šv. Alfonso bažnyčioj aukojė mišias už lietuvius, kenčiančius pavergtoji Lietuvoj ir Sibiro tremty. Klebonas kun. A. Dranginis pasakė birželio minėjimam pritaikytą pamokslą. Arkivyskupas, prieš suteikdamas palaiminimą pamaldų dalyviams, meldė Dievą, kad Lietuva greičiau vėl būtų nepriklausoma. Dainos choras giedojo poer mišias. Jaunimas dėdėjo tautinius drabužius. Amerikos Legionierių organizacijos Lietuvių Postas 154 ir jų padėjėjos dalyvavo su vėliavomis. Pamaldos baigtos JAV ir Lietuvos himnais.

Rekolekcijos Baltimorės arkivyskupijos kunigam vyks Mt. St. Mary's seminarijoj, Emmitsburg, Md., birželio 15-19 ir birželio 22-26.

Jonas Obelinis

PADEKA

Rūpesčiai jau praėjo. Dabar jau galima atsikvėpti ir prisiminti tas nuotaikas ir nuogastavimus, kurie lydėjo mus, ruošiantis pavasario šventei.

Gegužės 17 jau bėdėsi už durų ir visi ruošos darbai ėjo pilnu tempu. Gamta tačiau nenorėjo mums pataikauti. Jau kelinta diena tai lyja, tai niukstosi — vėsu. Kažin, ar prašvies mums gegužės septynioliktoji?

Dievas mūsų pasigailėjo ir padovanojo tikrai skaidrią dieną. Ypatinai ši diena buvo maloni visiems tautininkams, kurie nepagailėjo savęs ir paaukojo visą savo laiką, kad galėtų patarnauti bičiuliams ir draugams, atsilankiusiems į šią Kultūros Židinio gegužinę.

Man tenka maloni pareiga padėkoti tam visam gražiam būriui tautininkų, be kurių nuosirdaus prisidėjimo šis renginys būtų buvęs neįmanomas.

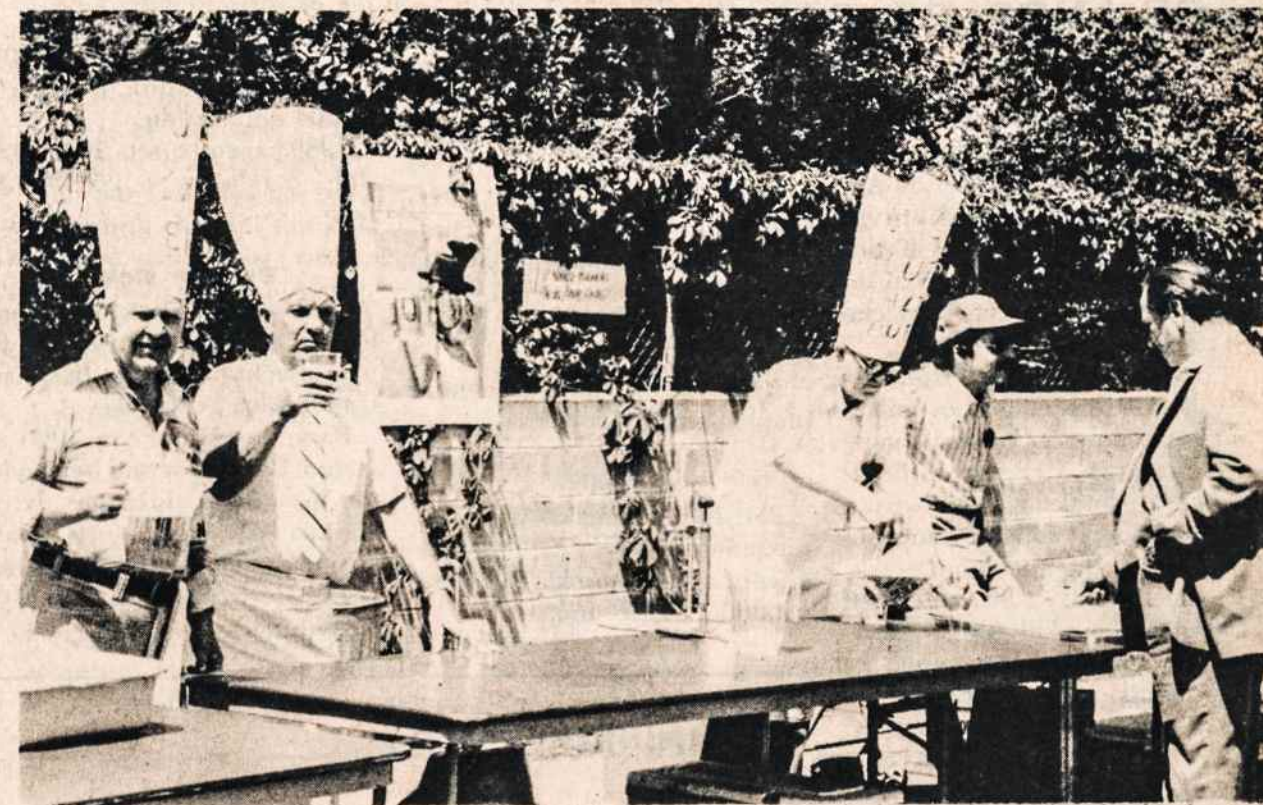
Visų pirma didelis ačiū Maiorinio šeštadieninės mokyklos vedėjai Ald. Marijošienei, kuri maloniai sutiko leisti mokyklos vaikams dalyvauti šventės programoje.

Dar didesnė padėka priklauso N. Ulėnienei, kuri išmokė jaunuosius taip energingai dainuoti. Dėkui Algiiui Lukoševičiui, pravedusiam dainavimą, nes N. Ulėnienė negalėjo atvykti.

Tikrai užtarnauta pagarba tenka Raimundui Balsiui, kuris įdėjo tiek daug energijos ir kantrybės, mokant vaikus tautinių šokių. Dėkoku ir visiems tėveliams, kurie čia suvežė savo jaunimą mus palinksinti.

Ypatinai ir nuosirdžiausia man padėka tenka visoms tomis malonioms ponios, kurios sutiko darbuotis virtuvėje. Jos negalėjo pasigėrėti šia gražia diena, nes čia nei mėlyno dangaus nematyti, nei vėsus vėjelis nepašvelkia. Visa mitybos paruošimo ir paskirstymo našta teko B. Lukoševičienei. Jos organizacija veikė kuo puikiausiai, todėl neliko nei vieno alkanos. Buvo ir skanumynų ir karštos kavos. B. Lukoševičienei talkino šios ponios: E. Kezienė, A. Šmitienė, A. Šližienė, U. Povilaitienė, M. Menčiūnienė, p. Lukoševičienė ir p. Barauskienė. Tortus kavinėi paaukojo šios ponios: p. Balsienė, p. Dubauskienė, p. Galinienė, p. Gražulienė (2), p. Jainskienė (2), p. Krulikienė, p. Kregždienė, p. Lileikienė (2), p. Milukienė, p. Mikalauskienė, p. Šileikienė, p. Sidienė, p. Skubika ir p. Vaičiulienė.

Buvo dar viena ponija, kuri paaukojo du tortus, tačiau per didelį ruošos sumišimą niekas neatsiminė, kas buvo ta au-

Kultūros Židinio metinė pavasario šventė — gegužinė buvo gegužės 17 K. Židinio kieme ir abiejose salėse. Čia matome alaus stalus prie kiemo sienos. Nuotr. L. Tamošaitis

kotoja. Atsiprašom. Visoms talkininkėms ir aukotojoms ačiū, ačiū.

Maisto bilietus pardavinėjo M. Klivečkienė ir L. Milukienė.

Bare vadovavo mums visiems gerai pažįstamas Jurgis Šližys. Jam talkino Motiejus Povilaitis. Jie visiems rūpestingai patarnavo. Tad ištroškusių ir nebuvo.

Po mėlynu dangum su aukštomis kepurėmis ir pasiraite raskovės dirbo vyrai perkūniečiai. Su P. Tutinu priešaky Vl. Kalytis, Edv. Leleiva ir St. Karmazinas šinkavo geltoną "Perkūno" alų. Tikiu, kad jie numalšino visų troškulius. Mažiesiems buvo ir limonado ir ledų. Vyrams už gerai atliktą darbą perkūniškas ačiū.

Šalia perkūniečių aludės B. Šilbajorienė turėjo savo stalą. Čia jaunieji programos atlikėjai gavo šiltų dešrelių nemokamai. Šios gėrybės buvo Algio ir Danutės Šilbajorių auka. Ačiū jiems už auką ir triušą. D. Šilbajorienė turėjo ir pagelbininkų, kurios ją pavadavo. Ačiū ir joms.

Kiek atokiau, medelio pavėsyje, M. Žukauskienė ir D. Mikulskytė samčiavo punčą. Skanumėlis to gėrimėlio neišpasakytas. Todėl interesantų jom ne-

trūko ir nė vieno lašelio neliko. Dėkoku.

Visai arti prie Židinio kiemo durų buvo stalas, apkrautas aparatūra. Tai muzikos ir informacijos centras. Kad būtų linksmiau, savo juosteles grojo Al. Balsys. Ačiū jam už suteiktą gerą nuotaiką.

Prie mikrofono Alg. Šilbajoris ragino visus kuo daugiau vaišintis. Ačiū Alg. Šilbajoriui už pranešimus, o taip pat už garsinimą per spaudą ir radiją. Ačiū ir G. Penikui, kuris reikale neatsisakė pagelbėti.

Renginys būtų ne renginys, jei atsilankiusieji negalėtų išbandyti laimės loterijoje. Kad viskas būtų sklandu, čia pasidarbavo I. Jankauskienė ir jos pagelbininkės. Fantų buvo gausu.

Tauriuosius gėrimus loterijai paaukojo šie Perkūno choro nariai: Vl. Kalytis (2 butelius), P. Rasimas (1), Z. Jursys (2 butelius vyno), D. Pranckevičius (1 vyno), Alg. Šilbajoris (1 vyno) ir Alg. Česnavičius (1). Perkūno choras

dar paaukojo dvi plokšteles. Adelė Bartienė iš Elizabeth, N.J., paaukojo loterijai gražų fikusą. Viena dovana buvo sudėtinė: tai Ramutės Česnavičienės gėlėms kabynys ir Ald. Katinienės gėlių vazonas. Visoms ir visiems fantų aukotojams nuosirdžiai dėkoku.

Biliety platinime talkino šios ponios: R. Česnavičienė, V. Galinienė, V. Jankauskienė ir G. Kudirkienė. Joms pinigus suskaičiavo Jon Vilgalys. Ačiū visiems už tikrai gerai pavykusią ir pelningą loteriją.

Židinio prižiūrėtojai S. ir G. Kudirkai mums visur ir visada padėjo su didele kantrybe.

Sakoma: "Kai du stos, visados daugiau padarys", o mes juk turėjome gražų būrį tautininkų. Kai tiek daug darbščių rankų, tai ir darbai lengvesni. Ačiū, ačiū visiems.

Kultūros Židinio parengimų komiteto vardu

Alg. Česnavičius

Anglų kalba nauja virimo knyga

LITHUANIAN COOKERY (In English, 316 pages, price 8 dol.)

Agronomės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėm amerikietėm. Knyga su plastiniu aplanku, nugarėlė patogiai suverta. 316 pusl. Kalna 8 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 8 dol. Persiuntimas Postage 50 c.

Vardas, pavardė .....
Numeris, gatvė .....
Miestas, valstija, Zip .....

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAM palengvinti išsiųsti prenumeratą dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu: DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207

Prašau pratęsti prenumeratą 1981 metam
Vardas ir pavardė .....
Adresas .....

DARBININKAS naujiam skaitytojam pirmuosius metus kainuoja tik 12 dol. Visiem kitiem prenumerata — 15 dol. metam.

Sluoclu už prenumeratą \$.....
Už kalendorių \$.....
Spaudai paremti \$.....

11 DIENŲ KELIONĖ SU 6 DIENOM LIETUVOJ

liepos 15-25, rugp. 15-25 .....\$1,249
rugsėjo 1-11 .....\$1,129
rugsėjo 30 — spalio 10 ..... \$1,089

Lankoma: Varšuvoj 2 dienos, Vilniuj 6 dienos, Frankfurte 1 diena; miegamieji vagonai traukiniu iki Vilniaus ir iš Vilniaus.

Oro kėlionės su Lufthansa iš Bostono, New Yorko ir Philadelphiajos. Galima prisidėti ir iš kitų miestų. Vietų skaičius ribotas. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis:

BALTIC TOURS
8 White Oak Road
Newton, MA 02168
617 969-1190

Daromi giminių išskvėtimo dokumentai

LEIDINIAI APIE ARKIVYSKUPĄ JURGJ MATULAITJ-MATULEVIČIŪ

"Arkivyskupas Jurgis Matulaitis Matulevičius — Užrašai". 2.50 dol.

Stasys Yla, "Jurgis Matulaitis". 7.00 dol.

Dr. A. Kučas, "Arkivyskupas Jurgis Matulaitis Matulevičius". \$15.00 dol.

Gaunama Darbininko administracijoj.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

ORBITAIR INTERNATIONAL LTD. IR JONAS ADOMĖNAS RUOŠIA ATOSTOGAS PRIE BALTIJOS

- Penklos kėlionės
- Pirmos klasės sąlygos
- Via Finnair — CSA
- Palyda iš JAV

• Prielamos kainos

- Tarptautiniai skrydžiai iš New Yorko su pilnu patarnavimu
- Pirmos klasės viešbučiai su vonia (du kambariai)
- Trys valgymai dienoj Lietuvoj, Baltijos srity, Rusijoj
- Intourist vadovo patarnavimai
- Miestų lankymas, įskaitant bilietus | muziejus
- Transportacija | aerodromus

- Amerikos lietuvis lydės 15 ar daugiau keleivių grupes iš New Yorko
- Teatrų lankymas
- Oro susisiekimas Rusijoj
- Parūpinamos vizos | Rusijai
- Vaikam papildintos kainos
- Depozitas 100 dol. asmeniui
- Kėlionėse lankoma Vilnius, Ryga, Tallinas, Maskva, Leningradas, Roma ir Praha

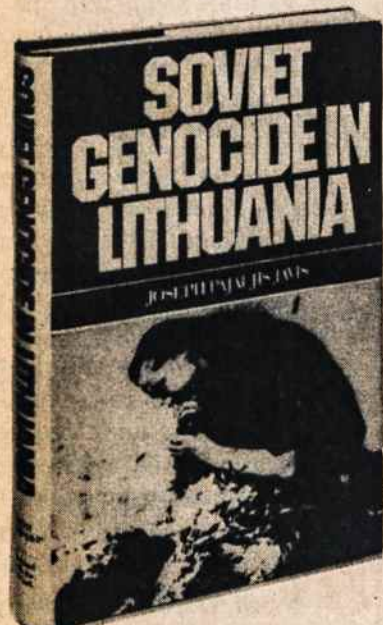
Dienos ekskursija | Kauną ir pusės dienos vizitas | Trakus

ORBITAIR INTERNATIONAL, LTD.
20 EAST 46TH STREET
NEW YORK, NEW YORK 10017

TOLL FREE (800) 223-7953
NY STATE (212) 986-1500

Please send me your "tree" brochure giving complete information including rates and dates on your five touring programs to the Baltics.

Name .....
Address .....
City & State .....

Soviet Genocide in Lithuania, by Joseph Pajaujis-Javis. 246 psl., įrišta. Kaina 11 dol. Siunta 1 dol.

Knygoj duodami tikslūs faktai, paremti dokumentais, statistikomis, iliustracijomis. Gaunama Darbininko administracijoj: 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakykit vieną knygą sau, o kitą padovanokit miesto ar universiteto bibliotekai.

Prašau atsiųsti knygą "Soviet Genocide in Lithuania"
Vardas, pavardė .....
Adresas .....
Adresas .....
Pridedu 12 dol. už kiekvieną knygą.

Ramovėnai, šauliai, savanoriai kūrėjai, gegužės 30 lanke kapines, Kultūros Židinio kieme prie paminklo. Nuotr. L. Tamošaitis

PAMINĖTAS VYSK. A. DEKSNIO JUBILIEJUS

Bad Woerishofen, Vak. Vokietija

Bad Woerishofene, Federalinė Vokietijoje, gegužės 16 ir 17 buvo iškilmingai paminėtas Vakarų Europos lietuvių vyskupo dr. Antano Deksnio dvigubas — 75-kerių metų amžiaus ir 50-ties metų kunigystės — jubiliejus. Jubiliejus minėjimą organizavo vietinė vokiečių katalikų parapija, kuriai vadovauja lietuvis kunigas Antanas Bunga. Iškilmes globojo Augsburgų vyskupas Josef Stimpfle.

Bad Woerishofenas yra garsus Federalinės Vokietijos kurortinis miestas, kuriame Augsburgų vyskupo rūpėšiu buvo įkurta Vakarų Europos lietuvių vyskupo rezidencija.

Jubiliejinės iškilmes prasidėjo šeštadienio vakarą iškilmingu vyskupo dr. Antano Deksnio priėmimu miesto rotušėje, kur sveikinimo kalbas pasakė miesto burmistras ir kitos žymios vokiečių viešojo gyvenimo asmenybės. Po priėmimo kurorto salėje įvyko koncertas jubiliejaus garbei. Įspūdingą meninę programą at-

liko orkestras, vokalinis ansamblis ir Vasario 16-tosios lietuvių gimnazijos moksleivių tautinių šokių grupė.

Sekmadienio rytą Bad Woerishofeno Šv. Ulriko parapijos bažnyčioje vysk. Antanas Deksnys

NAUJAUSIOS PLOKŠTELĖS

Kai skrido baltos burės. Įvairūs solistai dainuoja B. Gorbulskio 14 estradinių dainų. 8 dol.

Aš tau saulėtės vasros linkiu. S. Klimaitė-Pautėnienė dainuoja B. Gorbulskio dainas. 8 dol.

Valio jaunystei. Los Angeles LB jaunimo ansamblis Spindulys įdainavo 11 įvairių lietuviškų dainų. 8 dol.

Lik sveikas. Raisa Urbonienė dainuoja B. Gorbulskio 16 estradinių dainų. 8 dol.

Visas šias plokšteles išleido Gintaras, Hollywood, Calif. Persiuntimui pridėdama 1 dol. Gaunama Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

aukojo iškilmingas padėkos mišias. Su jubilieju koncelebravo Augsburgų vyskupas Stimpfle ir 22 lietuviai bei vokiečiai kunigai, susirinkę iš įvairių Europos kraštų.

Labai nuoširdų ir gražų pamokslą pasakė iškilmių globėjas Augsburgų vyskupas Josef Stimpfle. Išskeldamas kunigijos misijos tragizmą, didybę ir grožį, jis gausiai miniai tikinčiųjų priminė ir dabartinę Katalikų Bažnyčios padėtį Lietuvoje. Kalbėjo apie kunigų ir pasauliečių persekiojimus dėl tikėjimo, apie teismo susidoravimo procesus, apie Lietuvos tikinčiųjų rodomą heroizmą, ginant religinę laisvę ir pagrindines žmogaus teises. Prisiminė Nijolę Sadūnaitę ir kitus sąžinės belaisvius.

Mišių metu parapijos choras įspūdingai giedojo Mozarto "Kroenungsmesse" ir Haendelio "Aleliuja". Tas pats vokiečių choras gražiai pagiedojo ketelį lietuviškų giesmių lietuvių kalba.

Po iškilmingų pamaldų parapijos salėje įvyko vaisės, kuriose dalyvavo apie 160 svečių. Čia sveikinimo kalbas pasakė tas pats Augsburgų vyskupas, Bad Woerishofeno miesto burmistras, apskrities viršininkas ir kitos žymios vokiečių ir lietuvių asmenybės. Visi katalikai kalbėtojai parodė daug simpatijų Lietuvai ir lietuvių tautai.

KUN. VALKAVIČIAUS VEIKLA DOMINA KITATAUČIUS

Kun. Vincentas Valkavičius yra parašęs kelias knygas lietuviškosios literatūros srityje, apie kun. Žebrių, gavo magistrų laipsnį Bostono kolegijoje, kaip istorikas. Didžioji Chicago suurošė tos knygos pristatymą. Dideliu mastu ji buvo pristatyta ir Bostone. Keli laikraščiai įdėjo recenzijas.

Kadangi jo knyga rašė įvadą žymus Harvardo profesorius, dabar amerikiečių mokyklos ir universitetai kreipia į tai dėmesį ir kviečia kun. Valkavičių su paskaitomis. Balandžio 13 jis skaitė paskaitą apie imigraciją Groton-Dunstable Regional High School mokiniams; susirinko didelis skaičius klausytojų, ir buvo tikrai nuoširdus susidomėjimas. Balandžio 22 Rhode Island kolegijoje jo tema buvo "Kanados prancūzų imigracija į Jungtines Valstybes", kur šalia kito jis nagrinėjo imigracijos klausimą bendrai, ypač literatūros ieškojimą šioje srityje.

Notre Dame universitetas, "Center for Study of American Catholicism", pakvietė kun.

BOSTONO ŽINIOS

Knygos "Ažuolynėlis" sutikimas

Jono Vanagaičio šaulių kuopa Bostone gegužės 31 Tautinės S-gos namuose So. Bostone surengė Elenos Juciūtės naujos knygos "Ažuolynėlis" sutikimą. Kuopos pirm. Povilas Tyla įteikė gėlių puokštę knygos autorei, o tada paprašė Naujosios Anglijos šaulių rinktinės pirm. inž. Juozą Stašaitį vadovauti programai.

Stašaitis kalbėjo, kad Sibiro kankinė Elena Juciūtė esanti didžioji Lietuvos tragedijos ir lietuvių kančios liudininkė. Pirmoji jos knyga iš jos pačios išgyvenimų buvo "Pėdos mirties zonoje". Dabar jau esanti antroji — romanas. Supažindinti su knygos autore ir jos nauja knyga pakvietė rašytoją Stasį Santvarą.

Rašytojas Santvaras pradėjo, jog jis tikis, kad Elenos Juciūtės nauja knyga nebus paskutinioji.

nes žmogaus teises. Prisiminė Nijolę Sadūnaitę ir kitus sąžinės belaisvius.

Mišių metu parapijos choras įspūdingai giedojo Mozarto "Kroenungsmesse" ir Haendelio "Aleliuja". Tas pats vokiečių choras gražiai pagiedojo ketelį lietuviškų giesmių lietuvių kalba.

Po iškilmingų pamaldų parapijos salėje įvyko vaisės, kuriose dalyvavo apie 160 svečių. Čia sveikinimo kalbas pasakė tas pats Augsburgų vyskupas, Bad Woerishofeno miesto burmistras, apskrities viršininkas ir kitos žymios vokiečių ir lietuvių asmenybės. Visi katalikai kalbėtojai parodė daug simpatijų Lietuvai ir lietuvių tautai.

Autorė Juciūtė iš profesijos mokytoja. Iš mokyklų buvęs areštas ir kelias į Sibirą bei kančia jame. Sesers Tėklės Bogužienės pastangomis, kada ji buvo paleista iš Sibiro, E. Juciūtė atvyko į

Ameriką. Čia buvusi labai kukli, rami ir, rodos, net vengusi pokalbių su žmonėmis. Ir visus labai nustebinusi 1974 su knyga "Pėdos mirties zonoje", kurią išleido Simo Kudirkos šaulių kuopa New Yorke. Ta knyga buvusi išgraibstyta ir buvo leidžiamos naujos laidos. Joje aprašomi jos pačios ir likimo draugų tragedija ir išgyvenimai be pykčio, be pagiežos, o labai ramiai ir nuoširdžiai apie areštą ir vergų stovyklas. Ši naujoji knyga "Ažuolynėlis" jau yra kito stiliaus. Tai Lietuvos ūkininkų tragedija. Visas vyksmas vyksta Žemaitijoje. Pagrindiniai asmenys: neturtinga moteris, pavainikė dukterė, ūkininkai. Lietuvos ūkininko meilė savo žemei, savo laukam ir miškam. Vardas "Ažuolynėlis" yra todėl, kad dėl to gražaus miško, kada okupantas bandė jį sunaikinti, jos savi-ninkas ten pasikorė. Šioje knygoje labai vaizdingai aprašyta Lietuvos ūkininkų sodybų likvidacija. Knygą išleido agronomų sąjunga. Bet yra truputis ir kritikos, tai dėl žodžio "romanas". Knyga parašyta labai gerai apie Lietuvos ūkininkų tragediją, bet tai nėra romanas.

Dėkodama šios knygos sutikimo organizatoriam, autorė Elena Juciūtė pasakė, jog ji šią knygą rašiusi ne kritikam ar recenzentam, o skaitytojui.

Po šio oficialaus supažindinimo su autore ir jos knyga vyko šaulių kuopos moterų paruoštos vaisės. Vaisių metu inž. Stašaitis dar tarė žodį apie rašytoją Stasį Santvarą, kuris prieš kelias dienas pradėjęs aštuonioliasdešimtmetus metus. Visi susirinkę atsistoję sugiedojo Santvarui "Il-

giausių metų". Tada Santvaras pažymėjo, jog knygos autorė prieš keletą dienų šventė savo vardines ir pasiūlė taip pat sugiedoti "Ilgiausių metų". Visi atsistoję sugiedojo.

Buvo pagerbta Elena Juciūtė, o taip pat ir St. Santvaras. Susirinkę kalbėjosi ir leido laiką prisimindami abi autorės knygas ir jos išgyvenimus. Eilė atsilankusių įsigijo naują knygą, o autorė jiems pasirašė.

P.Ž.

BOSTONO PARENGIMŲ KALENDORIUS

Birželio išvežimų ir sukilimo minėjimas vyks birželio 13, šį šeštadienį, 6:30 val. vak. Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje, So. Bostone, vyks pamaldos už žuvusius ir kenčiančius Sibire ir kitur. Po mišių salėje po bažnyčia minėjime kalbės Elena Juciūtė. Meninė daly pasirodys sol. B. Povilavičius ir akt. K. Barūnas.

Demonstraciją prieš pabaltiečių "holocaust" birželio 14, sekmadienį, 12 val. prie Bostono City Hall rengia latviai, lietuviai ir estai. Pakėlus vėliavas, bus klausoma kalbų. Visi kviečiami dalyvauti.

Laisvės Varpo rudens koncertas vyks spalio 4.

LAISVĖS VARPAS Sekmadieniais 11:30-12:10 val. 740 banga iš WCAS 12:10-1:00 val. 1460 banga iš WBET Vedėjas Petras Viščinis 173 Arthur St., Brockton, MA 02402 Telef. (617) 586-7209

BOSTON, MASS. — WLYN 1360 bangos sekm. nuo 1 iki 1:30 val. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Parduodamas Darbininkas. Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

BANK-BY-MAIL

Postage paid both ways

Fast, convenient, private, safe, free!

That's what BANKING-BY-MAIL is

Greitai, prielaimai, privačiai, saugiai, nemokamai. Tai taupymas paštu So. Boston Savings Bank būdu. Ar jums reikia pinigų padėti banką ar juos atsiimti, tai galite atlikti namie bet kuriuo laiku. Jūsų siuntą gavęs, bankas tuoj įtraukia sumą į sąskaitą. Prisdėda ir užtikrinamas, kad jūsų pinigai gaus procentus, leidžiamus įstatymu. Dėl lengvo taupymo būdo per paštą skambinkit Mr. Donahue 268-2500 arba rašykit paduotais adresais.

MAIN OFFICE
440 West Broadway
South Boston
9 AM to 5:30 PM
Monday thru Friday
Saturday 10 AM to 1 PM
268-2500

NEPONSET CIRCLE OFFICE
740 Grafton Blvd.
4:30 AM to 5:30 PM
Mon., Tues., Wed. & Fri.
Thurs. 8:30 AM to 7:30 PM
Friday 8:30 AM to 12 Noon

South Boston Savings Bank
"ALWAYS THE LEADER"

ALFRED W. ARCHIBALD PRESIDENT

"Amber Holidays"

1981 M. EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ
IŠ BOSTONO/NEW YORKO
Maskva/Vilnius:

lipos 20	— \$112.00
rugpjūčio 3	— "112.00
rugpjūčio 19	— \$1382.00 (su Ryga)
rugsėjo 3	— \$1148.00
rugsėjo 17	— 1059.00
rugsėjo 24	— \$1059.00
spalio 8	— \$1019.00
gruodžio 26	— \$ 979.00

Visos grupės aplankys KAUNĄ ir TRAKUS, bus lydimos vadovų. Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokesčiu.

Registracijos reikalu kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.
393 West Broadway, p.o. box 116, So. Boston, Mass. 02127,
TEL. 617 — 268-8764

Įstaigai vadovauja: Aldona ADOMONIS ir Albina RUDŽIŪNAS
Prices are based on double occupancy and are subject to changes.
Norintiem atsikviesti gimines atostogom — sutvarkome dokumentus.

(nukelta į 8 psl.)

Dešimtys metų mirties sukaktis

A.A.

DR. MOTIEJUS IR SALOMĖJA NASVYČIAI

1971 m. birželio mėnesį devynių dienų laikotarpyje amžinai užmerkė akis mūsų brangieji Tėvai. Jų atminimui bus aukojamos mišios birželio 21 d. 10:30 valandą ryto Šv. Kazimiero bažnyčioje, New Haven, Conn.; birželio 22 d. Marijos Nekalto Prasidėjimo Seserų vienuolyno koplyčioje, Putnam, Conn.; liepos 11 d. 6 valandą vakaro Šv. Kazimiero bažnyčioje, Los Angeles, Calif.

Gimines ir draugus maloniai prašome juos prisiminti savo maldose.

Dukterys: Giedrė Gudauskienė ir Salomėja Valiukienė su šeimomis

PADĖKA

Su liūdesiu pranešame, kad š.m. gegužės mėn. 20 dieną mirė mūsų mylimas vyras, tėvas, brolis

A.A.

LEONARDAS SLIŽYS.

Vellionis palaidotas gegužės mėn. 22 dieną Cypress Hills kapinėse.

Nuoširdžiai dėkojame Apreiškimo parapijos klebonui kun. J. Pakalniškiui už gedulingas mišias ir kun. A. Račkauskui už sukalbėtą rožančių M. Shallins laidotuvių įstaigos koplyčioje.

Nuoširdžiai dėkojame Mr. & Mrs. Vaicels, Mr. & Mrs. Cunningham, Mrs. Nancy Re, Miss D'Aloisio, p. Žukas, p. Laucevičienė, p. Jurgiliui Šližiui su poniu, p. Peniklenė, p. Bačauskui, p. Ulėnienė, p. Zatorskiui, p. Svalbonienė, p. Paliwoda, p. Pakalkienė, p. Klivečkenė, p. Skobelienė, p. Spiridavičienė, p. Saral. p. Ignaitienė, p. Alinskienė, p. Baberskienė, p. Žukauskienė, p. Venckuviene, p. Litt, p. Alfonsui Šližiui su poniu ir visiem, kurie aplankė vellionį Shallins laidotuvių koplyčioje, sukalbėjo maldą už jo sielą ir pareiškė mums užuojautą, suteikdami mums moralinę paramą.

Nuoširdžiai dėkojame už spaudoj mums pareiktas užuojautas LMK Federacijos New Yorko klubui, New Yorko bei New Jersey Dantų Gydytojoms ir LB Queens apylinkės valdybai ir nariams.

Širdingai dėkojame p. Marytei Šalinskienei už nuoširdų ir rūpestingą laidotuvių pavedimą

Nuliūdę likę: žmona Softja-Marija, dukterė Marija-Ramunė, sesuo Irena, dėdė, teta ir pusbrolis

DARBININKAS

Redakcija ..... (212) 827-1352
 Administr. .... (212) 827-1351
 Spaustuvė ..... (212) 827-1350
 Vienuolynas .. (212) 235-5962
 K. Ž. salė ..... (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
 BROOKLYN, N.Y. 11207

Kultūros Židinyje šį savaitgalį: birželio 13, šeštadienį, politinė konferencija su paskaitomis, diskusijomis, simpoziumu, vakare baidiojo birželio minėjimas didžiojoje salėje — ketvirtadienio popietė darbuotojų metinis susirinkimas ir vakarienė.

Baidiojo birželio minėjimas bus birželio 13, šeštadienį, 7:30 v.v. Kultūros Židinio didžiojoje salėje. Paskaitą skaitys dr. Adolfas Damušis, 1941 metų sukilimo dalyvis ir Laikinosios vyriausybės narys. Jis atvyksta iš Detroito. Savo kūrybą ir partizaninę kūrybą skaitys dramos aktorė ir rašytoja Birutė Pūkelevičiūtė iš Chicago. Dainuos solistė Angelė Kiaušaitė ir Harrison, N.J. Šį minėjimą rengia Pasaulio, JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenės bei Pasaulio, JAV, Kanados Jaunimo Sąjungos, globoja LB New Yorko apygardos valdyba. Sekmadienį, birželio 14, Apiešikimo parapijos bažnyčioje pamaldos 11 val. Organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis. Pamokslą pasakys kun. Vytautas Pikturma, buvęs Dachau koncentracijos stovyklos kalnys.

Tėvo diena šiais metais švenčiama birželio 21, sekmadienį. Apiešikimo parapijoje tą dieną visos mišios ir mišių novena bus aukojamos už gyvus ir mirusius tėvus.

Organizacijos ir pavieniai asmenys, kurie norėtų savo renginius, įvyksiančius liepos mėnesį, pagarsinti Darbininke, prašomi tai atlikti birželio pabaigoje, nes liepos 4-26 spaustuvė atostogaus.

Baidiojo birželio 40-ties metų sukaktį minime kaip tik šį mėnesį. Ar gali būti geresnis tu tragiškų įvykių paminėjimas, kaip akivaizdus jų priminimas laisvajam pasauliui. Tai geriausiai atliksime padovanodami kitataučių įstaigom, bibliotekom ir pavieniam veikėjui J. Pajaujo parašytą knygą "Soviet Genocide in Lithuania". Žiūrėti iliustruotą skelbimą Darbininko šeštame puslapyje.

Birželio 12-13 New Yorke vyksiančių LB — Jaunimo Sąjungų politinės konferencijos metu bus proga apžiūrėti Br. Kviklio turimų Lietuvos pogrindžio leidinių ir nuotraukų kolekciją. Br. Kviklys atvyksta į konferenciją ir su Lietuvių Informacijos Centro darbuotojų talka surengs šią parodą visuomenei.

Peter Bridges, JAV valstybės departamento Rytų Europos skyriaus direktorius, iš Washingtono vyksta į New Yorką ir birželio 12, penktadienį, Lietuvių Bendruomenės — Jaunimo Sąjungų ruošiamoj politinėje konferencijoje kalbės Pabaltijo valstybes liečiančiais klausimais. Konferencijos posėdžiai birželio 12 vyks Church Center of the United Nations patalpose (777 United Nations Plaza), o birželio 13, šeštadienį, Kultūros Židinio patalpose Brooklyne. Visuomenė kviečiama sekti politinės konferencijos eigą ir dalyvauti šeštadienį įvyksiančiame tragiškųjų birželio sukaktį minėjime.

Ieškomas bendrakeleivis į berniukų stovyklą Neringoje, kad būtų sutauptas važiavimas. Vieni nuveža, kiti parveža. Skambinti — 212 441-2304.

Moteris, turinti 6 kambarius su baldais, ieško kitos moters, kuri norėtų kartu gyventi, prisidedama prie nuomos mokėjimo. Informacijai telefonas: MI 7-39 71.

Priglausiu senesnio amžiaus asmenį savo namuose Woodhavene, N.Y., prie parko. Dėl sąlygų susitarsime. Skambinti 212 847-7306.

Apiešikimo parapijos bažnyčioje šį sekmadienį, kai bus mišios birželio trėmimam prisiminti, smuiku gros Julius Vebalaitis, solo giedos Rasa Bobelytė.

Lietuvos vyčių Vidurio Atlanto suvažiavimas vyks birželio 21 Paterson, N.J., Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėje, 147 Montgomery Place. Nuo V. Atsimainymo bažnyčios vyks autobusas. Kelionės kaina 6 dol.

New Yorko ir New Jersey dantų gydytojų draugijos narių susirinkimas įvyks birželio 14, sekmadienį, 2 val. popiet pas dantų gydytoją Eleną Vilčinskienę, 86-29 104 St., Richmond Hill, N.Y.

Chicago lietuvių opera stato A. Ponchielli operą "I Lituani". Šia proga per Laisvės Žiburio radiją perduodamas Vytauto Strolios muzikinis fonomontžas apie tą operą. Antroji to montažo dalis bus perduota šį sekmadienį, birželio 14.

LKM Sąjungos 29 kuopos susirinkimas, paskutinis prieš vasaros atostogas, bus birželio 14, sekmadienį, tuoj po sumos. Apiešikimo parapijos salėje. Visos narės prašomos dalyvauti. Kas dar nesumokėjo nario mokesčio, tai galės padaryti šiame susirinkime. Po susirinkimo — vaišės.

Organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis pamaldose, kurios bus birželio 14, sekmadienį, 11 val. Apiešikimo parapijos bažnyčioje. Pamaldos skiriamos didiesiems birželio trėmimam prisiminti.

Dail. Vytauto Igno paroda bus spalio 17-18 Kultūros Židinyje. Joje bus išstatytas naujas ciklas, skirtas Lietuvos etnografiniam vienietam — Suvalkijai, Dzūkijai, Žemaitijai, Vilniaus kraštui, Klaipėdos kraštui. Bus ir visai naujas grafikos kūrinys, pavadintas Lietuva.

N. Y. Filatelistų Sąjunga išleido naują savo biuletenio numerį. Kaip įprasta, sutelkta daug medžiagos apie filatelistų veiklą, rengiamas parodas, varžytynės, ką veikia draugijos nariai, supažindinama su Toronto lietuvių filatelistų draugija, su Amerikos lietuvių antikomunistine veikla, kaip ji pasireiškė įvairiais šūkiu, spausdinamais ant vokų. Spausdinama ketvirtoji dalis apie transatlantinį pašta, supažindinama su sovietų pašto atvirukais, kurie turi lietuviškos tematikos paveikslėlius, aprašomi Lietuvos pašto ženklai. Biuletinį radaguoja Walter E. Norton, gyvenęs Philadelphiaje.

Romanas Vilkas, Lietuvos prekybos laivyno kapitonas, dabar gyvenęs Miami, Fla., yra atvykęs į New Yorką, kur anksčiau gyveno ir turėjo namus Long Islande salos gale. Ten dabar gyvena jo sūnus. Čia išbus apie mėnesį laiko, dar aplankys Chicago ir vėl grįš į New Yorką. Jis yra išėjęs į pensiją. Visą savo gyvenimą, nuo 1928 metų, stropiai rinko medžiagą, kuri buvo surišta su lietuvių prekybos laivynu. Turi surinkęs medžiagą apie kiekvieną lietuvių laivą, kiek jis plaukiojo su lietuviška vėliava, koks dabar jo likimas. Rinkdamas medžiagą, susirašinėja su vokiečių, anglų ir latvių jūrininkystės archyvais, pasikeičia turima medžiaga. Birželio 8 jis lankėsi ir Darbininko redakcijoje ir supažindino su savo pastangomis surinkti medžiagą ir parašyti Lietuvos laivininkystės istoriją.

New York Times gegužės 31, sekmadienio laidoje, buvo išdėjęs spalvotą nuotrauką iš Baltimorės tautų festivalio, kur laikraščio korespondentė šoka su lietuvių tautinių šokių grupe.

Perkūno choro koncertas, rengtas birželio 6 Kultūros Židinyje, sutraukęs publikos per 300, praėjo sėkmingai ir pakiliai. Choras padainavo eilę dainų, duetus dainavo Rasa Bobelytė ir Petras Tutinas. Po koncerto vyko šokiai, kuriems grojo Joe Thomas orkestras, šokių metu dainavo Juozas Nakas. Buvo ir loterija su daugel fantų. Dekoruota scena, dail. Antanas Stellingis specialiai šiam koncertui nupiešė plačią panoramą su ežeru, sodybomis, rugių laukais. Soninėje sienoje buvo pakabinti choro dirigentų portretų škieai, taip pat daryti A. Stellingio. (Plačiau apie koncertą kitam Darbininko numeryje). Šio sezono paskutinis choro pasirodymas bus birželio 24 Botanikos sode Brooklyne.

Maironio lituanistinė mokykla birželio 6 dirbo ištiesai mokykloje. Buvo choro, orkestro, tautinių šokių repetitijos, buvo surašomi baigiamieji pažymiai. Gi mokslo metų užbaigimo aktais įvyko birželio 7 Kultūros Židinyje. Čia buvo pamaldos, paskui toj vyko išleistuvių aktas. Išleisti 6 mokiniai, kurie baigė dešimties skyrių Maironio Mokyklą. Apdovanoja visų skyrių geriausi mokiniai. Po viso akto vyko vaišės. Specialios vaišės buvo surengtos dešimtojo skyriaus tėvų. Čia dalyvavo baigusiujų šeimos, jų artimieji, kvieštiniai svečiai ir tie mokytojai, kurie bei kada mokė šiuos mokyklą baigusius. Plačiau apie tai bus kitame Darbininko numeryje.

Apiešikimo parapijos metinis piknikas bus rugpjūčio 2 Plattdutsche Parke, Franklin Square, L.I.

POLITINĖ KONFERENCIJA NEW YORKE

Birželio 12 ir 13, penktadienį ir šeštadienį, New Yorke vyksta Lietuvių Bendruomenės ir Jaunimo Sąjungų politinė konferencija. Pilna šios konferencijos programa paskelbta praeitame Darbininko numeryje (birželio 5, nr. 23, pusl. 4). Čia tik primename svarbiausius faktus.

Birželio 12, penktadienį, paskaitos vyks Church Center for the United Nations patalpose, 777 United Nations Plaza, Manhattan. Prasižada 10 valandą registracija. Čia kalbą įvairūs įtakingi amerikiečių asmenys. Baigiama 9:30 v.v. simpoziumu.

Birželio 13, šeštadienį, konferencija vyks Kultūros Židinyje.

LFB SUKAKTUVINĖ STOVYKLA

Liepos 11-18 LB bičiuliai renkasi į 25-ąją studijų ir poilsio savaitę pas lietuvius pranciškonus, Kennebunkporte, Maine.

Laisvės kovotojas Vladas Šakalys, rašytojas Vytautas Volvertas, žurn. Juozas Kojelis, Balys Raugas, Joana Kuraitė ir Linas Kojelis — paskaitininkai ir simpoziumo dalyviai.

Sukaktuvinėje stovykloje bus paminėta Tautos sukilimo 40 metų sukaktis, prisiminti žuvusieji partizanai, Tautos genocidas.

Čia įvyks ir metinė Lietuvių Fronto bičiulių konferencija. Iš pramoginės savaitės programos dalies pažymėtini: dailės paroda, organizuojama dail. Stasės Smalinskienės, susipažinimo vakaras, dr. K. Ambrozaičio buvusių studijų ir poilsio savaitės filmų ir skaidrių vakaras ir baigiamasis koncertas su Bostono vyrų sekstetu, vad. komp. J. Gaidelio, ir soliste Maryte Bizinkauskaite.

Stovykla užpildyta. Jei atsirastų laisvų vietų, kam nors atsakius atvykti, prašoma rezervacijos daryti tiesiog, skambinant tėvui Steponui Ropolui, Ken-

MONY — Dr. M. Siemoneit, lietuvis, draudžia sveikatą, nedarbingumą, pensijas, gyvybę. (N.Y., N.J. ir Conn.) Apsidrausdami pas jį, sutaupysit 30%-50% premijos mokėjimą. Draudimo įvairios grupės, kurias galite pasirinkti. Skambinti dieną: 201 964-3500. Vak., savaitgaliais: 201 654-3756.

New Yorko tautinių šokių ansamblio Tryptinis vadovė Jadvyga Matulaitienė įveda savo grupę į tautinių šokių šventės salę Hartforde gegužės 31.

LIETUVIŲ-ŽYDŲ SANTYKIAI LB POLITINĖJ KONFERENCIJOJ

Birželio 13, šeštadienį, 10 val. ryto, Kultūros Židinyje, Brooklyne, iš Kanados atvykęs adv. Alexander Epstein nagrinės problemas lietuvių-žydų santykiuose ir svarbą jas šalinti.

A. Epstein yra pasaulinės

BATUNO pirmininkė Juta Ristsoo, vicepirmininkai Gintė Damušytė ir Ints Rupners LB — Jaunimo Sąjungų politinės konferencijos dalyvių informuos Pabaltijo valstybių interesų palaikymo Jungtinėse Tautose klausimais. Simpoziumas įvyks birželio 12, penktadienį, 8:30 val. vak.

žydų organizacijos B'NAI B'RITH tarpkultūrinės tarybos pirmininkas. Jau eilė metų jis deda pastangas rytų europiečių-žydų tarpusavio santykiams kaupti pasitikėjimo ir bendrabavimo linkme. Palaikydamas santykius su Kanados ir JAV Lietuvių Bendruomenės valdybų pareigūnais, pereinamais metais jis buvo sukviestas LB darbuotojų pasitarimą su B'NAI B'RITH ir jo padalinio Jewish Anti-Defamation lygos pareigūnais. Siekdamas tolimesnio bendradarbiavimo puoselėjimo, Epstein sutiko atvykti ir kalbėti LB — Jaunimo Sąjungų ruošiamoj politinėje konferencijoje.

Bandydamas eliminuoti išpuolius prieš lietuvių tautą, šį pavasarį, lankydamsis Izraelyje, Epstein susitiko su įtakingais iš Lietuvos kilusiais žydais. Jerusaleme Post laikrašty (š.m. kovo 7) jis keliamas intrigas priskyre sovietiniam elementui, paneigdamas, kad Kanados ir JAV rytų europiečių tarpe vyrauja antisemitizmas. Pastebėjęs, kad šie asmenys Izraelį mato esant švyturiu jų kraštų prarastom nepriklausomybėm, Epstein griežtai pasmerkė iš žydų tarpo išplaukiantį generalizavimą, kaltinant ne paskirus nusikaltečius, bet juodinant tautines grupes. Tuo, teigia jis, pasitarinama tik KGB.

Visuomenė yra kviečiama Epsteino kalbą išgirsti.

A.Gė.

SEKMADIENIO POPIETĖ SU MEČIU RAZGAIČIU

(atkelta iš 7 psl.)

"Apsaugok, Aukščiausias" (Č. Sasnauskas), "Ave Maria" (F. Schubert).

Solistui akomponavo Vincente Gaudios. Pianistas solo atliko porą populiarių kūrinių. Scenon grįžęs dainininkas M. Razgaitis su gera nuotaika atliko: "Lopšinė" (W. A. Mozart), "Tėviškes laukuos" (Grieg), "Klaipėdos savanoriam" (M. Razgaitis), "Saulė skęsta" (aranž. J. Stankūnas). Paskutinioji daina buvo dedikuota Nijolei Sadūnaitei.

Alfonas Samušis, dainininkui pasitraukus į užkulius atskvėpti, palinksmo publiką eile nuotaikingų anekdotų. Dainininkas vėl atliko keletą dainų, aranžuotų komp. J. Stankūno, ir savo paties kūrybos. Taip pat ir padeklamavo keletą savo eilėraščių.

Po neilgos pertraukos Mečys Razgaitis nuoširdžiai padainavo "Garbė Dievui" (L. v. Beetho-

ven), Valentino atsiveikinimą iš operos "Faustas" (C. F. Gounod), keletą ištraukų iš operėčių bei itališkų populiarių dainų (kaip, pvz., "Mamma", "O sole mio" ir kit.). Šioj daly dainos buvo atliekamos vokiškai, angliškai, itališkai arba lietuviškai.

Koncertui pasibaigus, Mečys Razgaitis pristatė publikai komp. J. Stankūną, kuris daug pasidarbo dainininką paruošdamas šiam koncertui.

Solistas skundėsi užkimimu, bet publika maloniai sutiko jo pasirodymą tokį, koks jis buvo pristatytas. Juk čia atvykom ne į Metropolitan Operos spektaklį, bet padraugauti su mielu bičiuliu ir pasidžiaugti dainininko pažanga jo mylimos muzikos srityje. Draugiška publika ilgai plojo ir A. Samušio bei paties solisto humoristiniam išsireikškimam. Visa tai padėjo sukurti malonią pavasario sekmadienio popietę. — K.Bė.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS IR JAUNIMO SĄJUNGŲ POLITINĖS KONFERENCIJOS NEW YORKE PROGA RUOŠIAMAS BAIŠIOJO BIRŽELIO SUKAKČIŲ MINĖJIMAS

Š. M. BIRŽELIO 13, ŠEŠTADIENI, 7:30 VAL. VAK.
 KULTŪROS ŽIDINYJE, 341 HIGHLAND BLVD.
 BROOKLYN, NEW YORK

Kalba:

DR. ADOLFAS DAMUŠIS, 1941 m. Lietuvos Sukiliminės vyriausybės ministerių kabineto narys

Meninė dalis:

aktorė-rašytoja BIRUTĖ PŪKELEVIČIŪTĖ
 solistė ANGELĖ KIAUŠAITĖ

Minėjimą rengia:

JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenės Kraštų valdybos

Minėjimą globoja: New Yorko LB Apygarda
 Visuomenė maloniai kviečiama atsilankyti

ĮĖJIMAS — AUKA